

Opinnäytetyö (YAMK)

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen

2026

Johanna Mäkinen

Nuorisoalan tulevaisuusskenaario pienissä kaupungeissa 2035: Nuoret vähenee, resurssit vähenee

– suosituksia nuorisoalan toimijoiden
yhteistyön vahvistamiseen

Opinnäytetyö (YAMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen

2026 | 64 sivua

Johanna Mäkinen

Nuorisoalan tulevaisuusskenaario pienissä kaupungeissa 2035: Nuoret vähenee, resurssit vähenee

– suosituksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistamiseen

Kehittämistyö lähti tarpeesta ennakoida yhtä nuorisoalan tulevaisuusskenaariota. Tulevaisuusskenaariossa Suomen pienissä kunnissa nuorten määrä vähenee tulevina vuosina saman aikaisesti nuorisotyön resurssien vähentyessä. Tarkoituksena on tunnistaa teoratiedon ja tutkimushaastattelun keinoin tekijöitä, jotka vaikuttavat nuorisoalan toimijoiden väliseen yhteistyöhön. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelemalla kahdeksaa nuorisoalan toimijaa.

Opinnäytetyön lopullisena tuotoksena on konkreettiset suositukset nuorisoalan toimijoille yhteistyön kehittämisen ja vahvistamisen tueksi. Yhteistyöllä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä nuorisoalan toimijoiden välistä yhteistyötä, ylittäen niin organisaatio- kuin kuntarajoja.

Tuloksena syntyi suositukset nuorisoalan toimijoille. Tiivistetysti tuloksista voidaan päätellä, että yhteistyön vahvistaminen nuorisoalan toimijoiden välillä on monitahoista, ja se vaatii muun muassa rakenteita ja resursseja, johdon ja kentän sitoutumista, yhteistä tahtotilaa, nuorten osallisuutta sekä avoimuutta ja pitkäjänteisyyttä. Yhteistyön tiivistämisellä voidaan muun muassa tuottaa enemmän vaikuttavuutta vähemmällä resurssilla, tarjota parempia palveluita nuorille ja vahvistaa koko alan osaamista ja resilienssiä. Lopullisena tavoitteena on nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistuminen sekä yhden nuorisoalan tulevaisuusskenaarion ennakointi.

Asiasanat:

Nuorisotyö, nuorisoala, yhteistyö, tulevaisuusskenaario, ennakointi

Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Management and Leadership in Social and Health Care

2026 | Total number of pages 64

Johanna Mäkinen

Future scenario for youth work in small towns 2035: Fewer young people, fewer resources – recommendations for strengthening cooperation among youth work actors

The development work originated from the need to anticipate one future scenario in the youth sector. In this future scenario, the number of young people in small municipalities in Finland decreases in the coming years while youth work resources decline simultaneously. The aim is to identify, through theoretical knowledge and research interviews, factors that influence collaboration among actors in the youth sector. The research data was collected by interviewing eight actors from the youth sector.

The final output of the thesis is concrete recommendations for youth sector actors to support the development and strengthening of collaboration. In this thesis, collaboration refers to cooperation between youth sector actors, crossing both organizational and municipal boundaries.

The outcome resulted in recommendations for youth sector actors. In summary, the results suggest that strengthening cooperation between youth sector actors is multifaceted and requires, among other things, structures and resources, commitment from management and the field, a shared vision, youth participation, as well as openness and long-term dedication. By intensifying cooperation, it is possible, among other things, to achieve greater impact with fewer resources, provide better services for young people, and strengthen the overall expertise and resilience of the sector. The ultimate goal is to enhance cooperation among youth sector actors and to anticipate a future scenario for the youth sector.

Keywords:

Youth work, youth sector, cooperation, future scenario, foresight

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Tausta, tarve ja toimeksiantaja	8
3 Tavoite ja tarkoitus	10
4 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat	11
4.1 Tulevaisuusskenaario; nuorisoalan rahoitus ja väestökehitys	11
4.2 Nuorisotyön tulevaisuuden tutkimus	13
4.3 Nuorisoalan toimijat	17
4.4 Yhteistyö ja sen merkitys nuorisoalla	18
5 Toteutus ja menetelmälliset ratkaisut	25
5.1 Aineistonkeruu	25
5.2 Aineiston kuvaus	27
5.3 Tutkimusmenetelmät	28
5.4 Aineistoanalyysi	29
6 Tulokset	34
6.1 Yhteistyötä haastavat tai estävät tekijät	34
6.2 Yhteistyötä edistävät tekijät	39
6.3 Yhteistyön mahdollisuudet	42
6.4 Konkreettisia yhteistyön edistämisen tapoja	46
7 Johtopäätökset	51
8 Pohdinta	56
8.1 Eettisyys ja luotettavuus	56
8.2 Jatkotutkimusehdotukset	59
Lähteet	60

Liitteet

Liite 1. Haastattelukutsu

Liite 2. Haastatteluun ilmoittautuminen ja suostumus

Liite 3. Haastattelukysymykset

1 Johdanto

Nuorisotyö Suomessa on suhteellisen vakiintunutta, ja sitä toteutetaan kuntien, seurakuntien sekä muun 3. sektorin toimesta alueelliset erityistarpeet huomioiden. Nuorisotyössä tavoitteina on nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukeminen yhteiskunnassa. Nuorisotyötä toteutetaan nuorilähtöisesti erityisesti niissä ympäristöissä, jossa nuoret viettävät aikaansa. (Nuorisoala ry b, n.d.) Yhteistyö nuorisoalan toimijoiden välillä vaihtelee alueellisesti ja kuntakohtaisesti, sillä yhteistyö on osittain tahdosta riippuvaista. Laki velvoittaa kunnat ottamaan mukaan muut toimijat nuorisotyön ja -politiikan toteuttamiseen (Nuorisolaki 21.12.2016/1285, 3:8). Järjestöillä ja seurakunnalla ei ole itsenäisinä toimijoina samanlaista velvoitetta. Nuorisotyön resurssit ovat riippuvaisia pääasiassa kuntien ja seurakuntien rahoituksista (ml. valtionosuudet) sekä projektirahoituksista (Nuorisoala ry, 2025, 55). Kuntien osoittama rahoitus nuorisotyölle on usein verrannollinen kunnassa asuvien nuorten määrään (Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d.).

Nuorten määrä tulee merkittävästi vähenemään suurimmassa osassa Suomen kuntia vuoteen 2035 mennessä (Tilastokeskus 2024b). Nuorten määrän väheneminen liittyy väestöennusteisiin, joiden mukaan tulevaisuudessa erityisesti pienissä kunnissa ja kaupungeissa väestön määrä vähenee (Sitra 2020; Tilastokeskus 2024a). Tässä opinnäytetyössä pienen kunnan määritelmään luetaan kunnat, joiden asukasluku on alle 40 000. Samanaikaisesti nuorisoalalla riskinä on resurssien vähentyminen. Tähän opinnäytetyöhön valittu *tulevaisuusskenaario sisältää siis nuorten määrän vähenemisen samanaikaisesti nuorisotyön resurssien vähentyessä*. Muutos tulee oletettavasti tapahtumaan nopeasti, etenkin pienissä kunnissa ja kaupungeissa. On tärkeää huomata, että tässä opinnäytetyössä esitellyssä skenaariossa ja suuntauksissa ei ole kyse tulevaisuuden ennusteista, vaan mahdollisuuksista, jotka voivat toteutua tai olla toteutumatta eri alueilla ja eri konteksteissa. Joissakin paikoissa joidenkin näiden skenaarioiden osa-alueet saattavat olla jo käynnissä, kun taas toisissa ne eivät ehkä koskaan toteudu.

Nuorisoalan tulevaisuusskenaarioita on tutkittu jonkin verran, ja opinnäytetyön yhtenä merkittävänä viitekehyksenä on jo aiemmin tehdyt tutkimukset liittyen nuorisoalan tulevaisuusskenaarioihin. Vielä ei ole valmistunut tutkimusta, jolla vastattaisiin kysymykseen: miten erilaisiin tulevaisuusskenaarioihin tulee nuorisoalalla varautua, erityisesti *konkreettisella* tasolla. Myös moniammatillista yhteistyötä on tutkittu ja

kehitetty erilaisin menetelmin, mutta saman ammattialan (nuorisotyön tekijöiden) yhteistyöstä ei juurikaan löydy tutkimusta. Teoriataustaa esitellään tarkemmin luvussa 4 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat.

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön aiheena on nuorisotyön toimijoiden yhteistyön vahvistaminen. Yhteistyön vahvistuminen nähdään tässä kehittämistyössä yhtenä mahdollisena ratkaisuna edellä mainittuun tulevaisuusskenaarioon. Tietoa nuorisoalan yhteistyön nykytilasta, haasteista, mahdollisuuksista sekä kehittämistoimenpiteistä kerätään tutkimushaastatteluilla, jotka toteutettiin kesällä 2025 nuorisoalan kahdeksalle toimijalle. Luvussa 5 Toteutus ja menetelmälliset ratkaisut kuvataan tarkemmin tutkimusprosessia. Yhteenvedot tutkimushaastatteluista esitellään luvussa 6 Tulokset.

Yhteistyön vahvistamiseksi opinnäytetyön tuotoksena on suositukset nuorisoalan toimijoille, jotka esitellään luvussa 7 Johtopäätökset. Suositukset sisältävät konkreettisia askelia yhteistyön kehittämiseen ja vahvistamiseen kunnissa sekä alueittain, kuntarajat ylittäen. Näillä toimilla varmistetaan nuorisotyön tehtävän toteutuminen jatkossakin, resurssien vähentymisestä huolimatta. Nuorisotyön vahvistamisesta hyötyy erityisesti nuoret, koska nuorisotyöllä tuetaan nuoren toimijuutta ja paikkaa yhteiskunnassa (Kuntaliitto n.d.). Nuorten hyvinvointiin, osallisuuteen ja itsenäistymiseen panostaminen on panostus myös tulevaisuuden suomalaiselle yhteiskunnalle, sillä nykyiset nuoret rakentavat tulevaisuuden yhteiskuntaa.

2 Tausta, tarve ja toimeksiantaja

Opinnäytetyön toimeksiantajan toimii vuonna 1992 perustettu Suomen nuorisoalan kattojärjestö Nuorisoala ry (Rantala & Valkama 2012, 7). Nuorisoala ry:n tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia ja puolustaa nuorisoalan resursseja. Nuorisoala ry myös tarjoaa palveluita ja kohtaamisen mahdollisuuksia nuorisoalan toimijoille järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa. Järjestössä työskentelee reilu kaksikymmentä asiantuntijaa, ja hallitukseen kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi yhdeksän varsinaista jäsentä, sekä yhdeksän varajäsentä, jotka edustavat nuorisoalan toimijoita laajasti. (Nuorisoala ry a.n.d.). Toimeksiantona on luoda suosituksia nuorisoalan toimijoille yhteistyön kehittämiseksi yli organisaatio- ja kuntarajojen, käyttäen viitekehyksenä jo tuotettua tutkimustietoa nuorisoalan tulevaisuusskenaarioista ja yhteistyöstä, sekä keräten tutkimushaastattelujen avulla lisää tietoa kuntien, seurakuntien ja järjestöjen edustajilta.

Opinnäytetyön aiheena on yksi mahdollinen nuorisoalan tulevaisuusskenaario vuoteen 2035, ja siihen ratkaisuna laadittavat suosituksia nuorisoalan toimijoiden toimivan yhteistyön edistämiseksi vuoteen 2035 mennessä. Aihe on rajattu koskemaan vain yhtä tulevaisuusskenaariota, ja muut mahdolliset tulevaisuusskenaariot on rajattu pois. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön kohderyhmänä on pienten kaupunkien nuorisoalan toimijat. Rajausten perusteena on se, että tutkimuksella pyritään vastaaminen konkreettisella tasolla yhteen merkittävistä tulevaisuusskenaarioon niin, että suosituksia olisivat mahdollisimman helposti käyttöön otettavissa ilman ulkopuolisen lukijan perehtyneisyyttä aiheeseen.

Aihe on ajankohtainen, sillä nuorten määrä tulee merkittävästi vähenemään suurimmassa osassa Suomen kuntia vuoteen 2035 mennessä, erityisesti pienissä kunnissa ja kaupungeissa. (Sitra 2020; Tilastokeskus 2024b). Samanaikaisesti voidaan olettaa nuorisotyön resurssien vähentyvän. Teoriataustaa tulevaisuusskenaariolle avataan enemmän luvussa 4 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat. Samassa luvussa perehdytään tarkemmin jo tehtyihin tutkimuksiin ja niiden antiin, sillä jo toteutetuissa tutkimuksissa tulevaisuusskenaarioita nuorisoalalle on luotu, mutta vielä ei ole valmistunut tutkimusta, jolla vastattaisiin kysymykseen: miten erilaisiin tulevaisuusskenaarioihin tulee varautua, erityisesti konkreettisella tasolla. Tällä hetkellä aihe on siis ajankohtainen myös nuorisoalan resurssien vähenemisen näkökulmasta: Nykyisen hallituksen leikkaukset tulevat vaikuttamaan tulevina vuosina merkittävästi

järjestöjen rahoitukseen, ja näin ollen myös järjestöjen toteuttamaan nuorisotyöhön. Vuonna 2024 on kaavailtu sote-järjestöjen avustuksia vähennettävän vuoteen 2027 mennessä 130 miljoonalla eurolla nykyisestä vajaasta 400 miljoonasta eurosta. (Yle 2024.)

Alueellinen, valtakunnallinen sekä kansainvälinen kehittyminen on vienyt jo monia palveluita siihen suuntaan, että palveluita tuotetaan alueen asukkaille entistä enemmän verkostomaisesti, yhdistäen eri toimijoiden tietoa sekä palveluita toimivaksi, ekosysteemimäiseksi kokonaisuudeksi. Tästä esimerkkeinä on valtakunnallisesti vuoden 2023 alusta alkaen aloittaneet hyvinvointialueet, sekä vuoden 2025 alusta alkaen voimaan astuneet työllisyysalueet. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) rahoittaa nuorisoalla nuorisotyön alueellista koordinoitua, jolla kehitetään alueellista ja paikallista toimintaa. Aluekoordinaation yhtenä tehtävänä on koota alueellisia yhteistyöverkostoja sekä järjestää tapaamisia ja yhteisiä tilaisuuksia nuorisoalan toimijoille. (Aluehallintovirasto n.d.) Näiden kehityssuuntien myötä voidaan pitää mahdollisena sitä, että tulevaisuudessa myös nuorisoalan palveluita toteutetaan aiempaa enemmän esimerkiksi kuntien, seurakuntien ja järjestötoimijoiden yhteistyönä, mutta myös kuntarajat ylittäen.

3 Tavoite ja tarkoitus

Toimintaympäristöksi valikoitui pienet kaupungit. Monissa pienemmissä kaupungeissa nuorisotyön toimintaympäristö tulee muuttumaan nopeasti nuorten määrän vähentyessä. Opinnäytetyön tutkimusosuudessa haastatellaan henkilöitä, jotka työskentelevät tai ovat työskennelleet pienissä kaupungeissa (asukasluku n. 10 000-40 000). Opinnäytetyön toteuttamisessa noudatetaan kolmikantamallia. Opinnäytetyön ohjausryhmään kuuluu opinnäytetyön tekijä, toimeksiantajan edustaja Nuorisoala ry:stä sekä opinnäytetyön ohjaaja Turun ammattikorkeakoulusta.

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteena on nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistuminen. Tavoitteena on myös ennakoida yhtä nuorisoalan tulevaisuusskenaariota. Opinnäytetyön tarkoituksena on tunnistaa teorian tiedon ja tutkimushaastattelun keinoin tekijöitä, jotka vaikuttavat valittujen nuorisoalan toimijoiden (kunta, seurakunta, järjestöt) yhteistyöhön ja luoda näistä synteesi. Lopullisena tuotoksena on helposti ymmärrettävät, konkreettiset suositukset nuorisoalan toimijoille siitä, kuinka yli organisaatio- ja kuntarajojen tapahtuvaa yhteistyötä voidaan nuorisoalalla kehittää ja sen keinoin ennakoida yhtä nuorisoalan tulevaisuusskenaarioita.

4 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat

4.1 Tulevaisuusskenaario; nuorisoalan rahoitus ja väestökehitys

Yhden määritelmän mukaan skenaariot ovat uskottavia kuvauksia jostakin tulevaisuuden tilasta, sekä siihen johtavista tapahtumien kulusta. Skenaariot ovat arvokkaita, sillä niiden avulla pystymme kuvittelemaan erilaisia tulevaisuuksia. Tätä kautta syntyy tietoa nykyhetken päätöksentekoa ja toimintaa varten tulevaisuuslähtöisesti. (Lätti ym. n.d.) Toisen määritelmän mukaan skenaario on tapahtumien tai prosessien ketju, jossa maailman, kansakunnan tai järjestelmän nykytila kehittyy joksikin tulevaisuudentilaksi (Ian Miles 1986, Rubinin 2014, mukaan). Skenaariot voidaan määritellä myös tulevaisuuden kuvauksiksi, jotka herättävät pohtimaan erilaisten tapahtumien mahdollisia seurauksia, ja helpottavat toimintasuunnitelmien tekemistä. Skenaario voi olla uskottava ja yksinkertaistettu kuvaus siitä, miten tulevaisuus saattaa kehittyä. (Polytechnique Insights, 2023.)

Skenaarioajattelussa tulevaisuutta ei nähdä valmiiksi määriteltynä, deterministisesti toteutuvana todellisuutena. Sen sijaan tulevaisuus nähdään usean erilaisen vaihtoehdoisen tulevaisuudentilan mahdollisuutena. Skenaarioajattelu mahdollistaa joustavuutta erilaisten strategioiden valinnassa, ja antaa näin mahdollisuuden varautua samanaikaisesti toteutuviin, erilaisiin tulevaisuuksiin. Skenaariota sanana käytetään nykyään usein missä tahansa tilanteissa, joissa esimerkiksi mediassa tuodaan esille mahdollisia tulevaisuuden tapahtumia. Tulevaisuudentutkimuksessa skenaario määritellään kuitenkin tarkasti: se on vapaamuotoinen ja näkemyksellinen, mutta vankasti tietoon pohjautuva kertomus tulevaisuudentilasta. Se pitää sisällään nykytilan analyysin lisäksi kuvaukset loogisista tapahtumaketjuista ja prosesseista, jotka johtavat vaiheittain nykyhetkestä tulevaisuudentilaan. Skenaarion on kerrottava tulevaisuudesta jotakin uutta ja oleellista niin, että siitä on hyötyä päätöksenteon ja valintojen hetkellä nykyhetkessä ja matkalla tulevaisuuteen. (Rubin 2014.)

Sitran megatrendikorttien yhdessä mahdollisessa tulevaisuusskenaariossa pienten kaupunkien osalta nuorten määrä vähenee. Suomessa väestö keskittyy muutamaan suureen kasvukeskukseen, ja muualla väestö vähenee ja ikääntyneen väestön osuus kasvaa. Läntisissä yhteiskunnissa nuorista tulee vähemmistö. (Sitra 2020.) Tässä opinnäytetyössä on oletuksena myös saman aikaisesti nuorisotyön resurssien

väheneminen. Olettamus perustuu teoriataustaan, lähteenä kuntaliiton tuottamat tiedotteet (Valtiovarainministeriö, 2023) Nuorisoala ry:n julkaisu (Nuorisoala ry, 2025) sekä tieto siitä, että pienten kuntien asukasmäärien pienentyessä vuoteen 2035 mennessä (Tilastokeskus 2024b) myös kuntien saama rahoitus pienenee.

Nuorten määrä uhkaa vähentyä huomattavasti syntyvyyden laskun takia. Tilastokeskuksen ylläpitämän tilastotietokannan mukaan alle 15-vuotiaiden kokonaismäärä Suomessa on vuoden 2025 lopussa 808 147. Vuoden 2030 lopussa määrä on 752 275. (Tilastokeskus n.d..) Kunnat eroavat tälläkin hetkellä toisistaan merkittävästi, ja erot olosuhteissa ja väestörakenteessa ovat edelleen kasvamassa. Ennusteiden mukaan vuonna 2035 väkiluku kasvaisi enää Pirkanmaan ja Uudenmaan maakunnissa sekä Ahvenanmaalla. (Suomen virallinen tilasto SVT, 2019.)

Rahoitus on yksi keskeisistä nuorisoalan toimintaedellytyksistä, ja se mahdollistaa kunnallisen nuorisotyön, kirkon nuorisotyön ja nuorisoalan järjestöjen toiminnan ylläpidon ja kehittämisen. Nuorisoalan toimijoiden rahoitus koostuu monista eri lähteistä, mikä johtaa erilaisiin rahoituksen epävarmuuteen liittyviin tekijöihin. Perusrahoitus koostuu yleensä kunnallisessa nuorisotyössä kunnan omasta rahoituksesta, seurakuntien nuorisotyössä kirkollisveron kautta kerätyistä jäsenmaksuista, ja nuorisoalan järjestöillä valtion rahoituksesta. Näiden lisäksi rahoitusta haetaan muun muassa hankerahoituksen sekä varainhankinnan muodossa. Nuorisoalan määrärahat ja niiden lisäykset ovat olleet laskussa vuodesta 2022 lähtien. Esimerkiksi vuosien 2015 ja 2025 välillä määrärahoja vertaillen ero on ollut 3,7 miljoonaa euroa vähemmän. (Nuorisoala ry, 2025, 53, 55, 69.)

Kuntien nuorisotyön rahoitus on riippuvainen kuntien taloustilanteesta, ja kunnan koko määrittää sitä, minkälaista nuorisotyötä kunnassa pystytään tarjoamaan. Pienissä kaupungeissa nuorisotyön tekijöiden henkilötyövuosissa ei viime vuosina ole näkynyt juurikaan kasvua, kun taas suuremmissa kaupungeissa määrä on lisääntynyt. (Nuorisoala ry 2025, 64.) Opetus- ja kulttuuriministeriöltä tuleva nuorisotyön ja -politiikan rahoitus koostuu valtionavustuksista, sekä kunnalle kohdennetuista nuorisotoimen valtionosuuksista. Valtionosuuden määrä lasketaan kunnassa olevien nuorten lukumäärän mukaan, ja kunnilla on oikeus itse päättää nuorisotyöhön käytettävistä varoista. Valtionosuuksilla tuettua kunnan nuorisotyötä voidaan toteuttaa alueellisesti kuntien yhteistyönä. Nuorisotyö- ja politiikka toteutuu kunnissa moniammatillisena yhteistyönä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d..)

Kirkon rahoitukseen kohdistuu epävarmuutta pidemmällä aikavälillä, kun evankelisluterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen kohdistettua valtionavustusta on leikattu. Nuorisoalan järjestöjen toiminta ja sen jatkuvuus tulevaisuudessa ovat sidoksissa rahoitukseen. Järjestöjen rahoitus on usein pirstaleista, koostuen niin julkisen kuin yksityisen sektorin rahoituksen muodoista. Osassa järjestöjä on jo jouduttu tekemään henkilöstövähennyksiä ja harkitsemaan toiminnan supistamista. Vuonna 2024 on arvioitu, että vuoteen 2027 mennessä sote-järjestöjen avustuksia vähennetään 130 miljoonalla eurolla nykyisestä vajaasta 400 miljoonasta eurosta. Erton tekemän arvion mukaan valtion rahoitusleikkaukset järjestöille uhkaavat vähentää sosiaalialan järjestöiltä jopa 1000 työpaikkaa. Nämä leikkaukset tulevat merkittävästi vaikuttamaan järjestöjen mahdollisuuksiin toimia sekä tarjota palveluita tulevaisuudessa. (Nuorisoala ry 2025, 64, 69; Erto 2024; Yle 2024.)

4.2 Nuorisotyön tulevaisuuden tutkimus

Nuorisoalan tulevaisuusskenaarioista on tehty laaja tutkimus ”Parempi vaihtoehto kuin 80-luvun Suomi”? Nuorisotyön tekijät, paikat ja ympäristöt vuonna 2030, jossa tavoitteena on tuottaa tietoa nuorisotyön tulevaisuudennäkymistä. Tässä tutkimuksessa kysytään seuraavia kysymyksiä: millaisia nuorisotyön tulevaisuuden tilat ja toimintakentät ovat? Ketkä tulevaisuuden nuorisotyötä tekevät ja missä sitä tehdään? Millaiset kehityskulut muovaavat ja suuntaavat uudestaan nuorisotyötä? Mikä nuorisotyössä säilyy ennallaan ja mitä on tulevaisuuden nuorisotyö? (Malm 2021, 9, 12.)

Kyselytutkimukseen vastasi 225 nuorisoalan toimijaa. Kyselyssä yhtenä kysymyksenä oli ”Kenen kanssa ajattelet työskenteleväsi vuonna 2030?”. Oman alueen tai paikkakunnan toisten nuorisotyöntekijöiden (sama työnantaja) kanssa noin 33% ajatteli työskentelevänsä pääsääntöisesti, ja noin 46% usein. Vastaavasti oman alueen järjestöjen, kunnan tai seurakunnan nuorisotyöntekijöiden (eri työnantaja) kanssa uskoi työskentelevänsä pääsääntöisesti noin 12% ja usein noin 25% vastaajista. Kyselyn vastaajat arvioivat nuorisotyön tulevaisuuden osaamisista tärkeimmiksi vuorovaikutus- ja kohtaamisosaamisen sekä digiosaamisen, mutta lähes yhtä tärkeiksi arvioitiin yhteistyö- ja verkosto-osaaminen sekä kasvun tukemisen osaaminen. Yhteistyö- ja verkosto-osaamista piti todella tärkeänä lähes 63%, ja tärkeänä lähes 32% vastaajista. (Malm 2021, 17, 43-45.) Osana tutkimusta toteutettu ryhmähaastattelu toi esiin, että

kaupungistuminen yhdistettynä nuorten määrän vähentymiseen herättää huolta erityisesti pienillä paikkakunnilla toteutettavan nuorisotyön puolesta. Tutkimustulosten perusteella vaikuttaa siltä, että 2030-luvun nuorisotyö on monikenttäisempää, kuin tällä hetkellä nuorisotyö on. Tulevaisuudessa tavoiteltavaa olisi nuorisotyö, joka toimii monikenttäisesti, ja jolla on vahvat suhteet muihin nuorten kanssa toimiviin ammattilaisiin. Tämä tutkimuksen tulosten perustella resurssit vaikuttavat olevan suurin yksittäinen tekijä, joka vaikuttaa nuorisotyöntekijöiden näkemyksiin siitä, millainen asema muun muassa nuorisotaloilla tulevaisuudessa on. (Malm 2021, 47, 70-71.)

Aiheeseen liittyvää tutkimusta on tehty myös tuottamalla kyselytutkimus yläasteikäisille nuorille, josta on luotu raportti ”Suomi vuonna 2050: Millaiseen tulevaisuuteen nuoret uskovat?” (Lasten ja Nuorten säätiö ym. 2019). Myös selvityksessä ”Maailma 2050 nuorten kirjoittamana” on käytetty taustamateriaalina nuorten kirjoituksia tulevaisuusskenaarioista (Lasten ja Nuorten säätiö 2021). Kummassakaan raportissa ei kuitenkaan tuotu esiin tuloksia liittyen varsinaisesti kaupungistumiseen tai taloudellisten resurssien muutokseen. Erikseen on tutkittu myös Nuorisotalon järjestöjen tulevaisuutta vuonna 2040 – tuloksia ja skenaarioita nuorisotalon järjestöjen e-Delfoi-paneelista (Lind n.d.) Yhtenä teesinä, joka haastattelujoukolle paneelissa esitettiin, oli ”Muutokset rahoituksessa mahdollistavat nuorisotalon järjestöjen toiminnan uudistumista ja parempaa yhteistyötä.” Vastaajista suurin osa piti teesin esittämää tulevaisuutta hyvin todennäköisenä. Rahoituksen muutoksen nähtiin voivan lisätä järjestöjen välistä yhteistyötä, mutta rahoituksesta karsimisen ei nähty olevan paras tapa kehittää yhteistyötä tulevaisuudessa. Muutama panelisti toi esiin sen, että yhteistyötä ei tehdä tällä hetkellä kuin pakosta. Järjestöjen nähtiin tekevän työtä ”omissa poteroissaan”. Yhteistyön edistämisen tulisikin olla tietyissä tilanteissa velvoittavaa, eikä järjestöjen omalla vastuulla, kuten sen koettiin tällä hetkellä olevan. (Lind n.d., 9-10.)

Vuonna 2023 Tulevaisuuden näkymät järjestöissä -kyselyssä kartoitettiin järjestöjen uudistumiskykyä. Yli 90 % vastaajista uskoi toimintaympäristön olevan voimakkaassa muutoksessa ja järjestöjen roolin yhteiskunnassa kasvavan. Selvityksen tulosten mukaan yhteistyö ja kilpailu järjestö- ja kansalaistoiminnassa tulevat lisääntymään samalla, kun julkinen rahoitus pienenee. Eniten kasvua yhteistyössä ajateltiin tapahtuvan järjestöjen välillä. Julkisen sektorin, yritys yhteistyön ja organisoimattoman kansalaistoiminnan kanssa tehtävän yhteistyön uskottiin sen sijaan pysyvän keskenään samalla tasolla. (Toikkanen 2023.)

Vuonna 2019 Verken julkaisemassa kirjassa esitellään kolme mahdollista tulevaisuutta nuorisotyölle, perustuen erinäisiin tulevaisuutta ennakoiviin tietoihin. Tulevaisuuksia tarkastellaan kirjassa digitaalisuuden näkökulmasta, joten tuloksia on poimittu tähän raporttiin vain soveltuvien osien. Ensimmäisen tulevaisuuskuvan, ”Luova Suomi,” mukaan Suomen talous on kehittynyt suotuisasti. Tämä näkyy nuorisotyössä kasvaneina resursseina sekä yhteistyön tiivistymisenä eri toimialojen, kuten sosiaali- ja opetussektorin, kanssa. Yhteistyön tiivistyminen on nostanut nuorisotyön arvoa ja tunnettuutta. Lisäksi järjestöjen ja seurakuntien rooli nuorisotyön palvelujen tarjoajana on kasvanut. Toisena tulevaisuuskuvana on ”Tyytyväinen Suomi.” Yhteiskunnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, ja kansainvälisissä onnellisuustilastoissa Suomi on edelleen kärkisijoilla. Nuorisotyön rahoitus on pysynyt melko samana pienenevistä nuorten ikäluokista huolimatta. Laki edellyttää edelleen kuntia varmistamaan nuorisotyön palveluiden saatavuus. Ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuuden osoittamisessa ei olla onnistuttu, ja näin ollen resurssit ohjautuvat korjaavaan työhön. Kolmas tulevaisuuskuva on ”Hyvinvoiva Suomi.” Tämän skenaarion mukaan valtion talous on tiukalla pitkään jatkuneen talouden taantuman takia, ja nuorisotyön määrärahoja on merkittävästi supistettu. Resurssit suunnataan pääasiassa ennaltaehkäisevään työhön. Lain mukaan kuntien tehtävänä on edelleen nuorisotyön palvelujen organisointi. Palveluista merkittävä osa hankitaan ostopalveluina järjestöistä ja yrityksistä. Resurssien pientymisen myötä nuorisotyön toimijat ovat tiivistäneet keskinäistä yhteistyötään palvelujen tuottamisessa. (Verke 2019, 116-118.) Kahdessa kolmesta skenaariossa tultiin siihen päätelmään, että yhteistyö nuorisoalan toimijoiden välillä tiivistyy, vaikkakin erilaisin perustein.

UNICEF on julkaissut vuonna 2025 ”aapisen” (A Praimer): Foresight for Children’s Futures. Julkaisun tavoitteena on ennakoida Euroopan tasolla mahdollisuuksia tulevaisuuksia etenkin lapsivaikutusten näkökulmasta, sekä tarjota lähestymistapoja, menetelmiä ja työkaluja tulevaisuuden ennakkointiin. Julkaisu ei esittele suoranaisesti mahdollisia tulevaisuuksia, vaan tarjoaa organisaatioille välineitä tulevaisuuksien ennakkointiin. (UNICEF 2025, 1-3.)

European Academy on Youth Work (EAYW) on julkaissut vuonna 2024 melko mittavan Futures of Youth Work -tutkimusraportin, jossa tarkastellaan nuorisotyön muuttuvaa kenttää nousevien globaalien haasteiden kontekstissa. Muutoksia ovat muun muassa teknologiset edistysaskeleet, ilmastonmuutos, muuttuvat väestörakenteet ja muuttuvat yhteiskunnalliset arvot. Projektin tavoitteena on ”kuvitella” Euroopan nuorisotyön

maisema vuonna 2050 "Horizon Scanningin" ennakointimenetelmän avulla. Lisäksi tavoitteena on myös tuoda nuorisoalan toimijoille oivalluksia ja tukea nuorisoalan strategioita, joita tarvitaan epävarman tulevaisuuden navigointiin. (Evrard ym. 2024, 7.)

Raportissa esitellään useita mahdollisia tulevaisuusskenaarioita Euroopan tasolla. Muutamia tämän kehittämistyön kannalta oleellisia tulevaisuusskenaarioita on:

1. Segregation and political polarisation by age: "Ikäperusteinen eriytyminen ja poliittinen polarisaatio"
Asuinalueet muuttuvat yhä ikäsidonnisemmiksi: nuoret muuttavat kaupunkialueille enenevässä määrin, kun taas vanhemmat ikäpolvet hallitsevat maaseutua: tämä lisää kaupunkien ja maaseutujen eroa.
2. Rethinking governance: "Hallinnon uudelleen arviointi"
Odotetut budjettileikkaukset demokratiahankkeista (hallitusten pandemian aikaisen velan vuoksi) voivat johtaa rahoituksen jakaantumisen "taisteluihin," ja epävarmaan tulevaisuuteen nuorisotyötä tekeville järjestöille.
3. Inclusive community spaces: Osallistavat yhteisötilat.
Vaikka digitaaliset teknologiat mahdollistavat välittömän yhteydenpidon, aitojen henkilökohtaisten ihmiskontaktien edistämisen tarve tunnustetaan laajalti. Osallistavien yhteisötilojen luominen, jotka kannustavat vuorovaikutukseen erilaisista ryhmistä tulevien kanssa, ja juhlistavat yksilöllisten identiteettien ainutlaatuisuutta, voivat merkittävästi vahvistaa nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta. Nämä tilat voivat muun muassa vähentää erillisyyden tunteita ja edistää integroituneempaa yhteistyöverkostoa. (Evrard ym. 2024, 35-51.)

Osana raporttia luotiin suositukset nuorisoalan toimijoille tulevaisuuden ennakointiin. Suositukset sisälsivät muun muassa rohkaisua tulevaisuuteen suuntautuneeseen ajattelutapaan, tulevaisuuslukutaidon omaksumiseen sekä muutokseen valmistautumiseen kokonaisvaltaisella näkökulmalla. Suosituksissa todetaan, että tulevaisuuteen suuntautunut ajattelutapa on ratkaisevan tärkeää nuorisotyöntekijöille maailman näyttäytyessä entistä epävarmempana. Kokonaisvaltaisen lähestymistavan kuvataan sisältävän niin yksilön kehityksen kuin järjestelmätason muutokset nuorisotyön alalla. Tärkeänä pidetään myös sen tunnistamista, milloin pelkkä innovaatio ei enää riitä, vaan tarvitaan nuorisotyön perustavanlaatuista muutosta. (Evrard ym. 2024, 9.)

4.3 Nuorisoalan toimijat

Nuorisoalan toimija -käsitteellä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä henkilöä, joka toteuttaa nuorisotyötä kunnassa, seurakunnassa tai järjestössä. Tämän opinnäytetyön tutkimuksellinen kehittämistyö on rajattu kuntien, seurakuntien sekä järjestöjen toteuttamaan nuorisotyöhön, koska näiden toimijoiden osuus on nuorisotyön toteuttamisessa merkittävä (Malm 2021, 15). Nuorisolain mukaisesti nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kuntien tehtäviin. Kunnan tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten, sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. (Nuorisolaki 21.12.2016/1285, 3:8.) Muita nuorisotyötä ohjaavia lakeja ovat muun muassa yhdistyslaki, perusopetuslaki, sosiaalihuoltolaki ja kuntalaki, joista kahteen viimeisimpään tullaan viittaamaan jäljempänä.

Kunnissa ammatillisessa nuorisotyössä tehdään vuosittain yli 3 000 henkilötyövuotta, kun taas evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnissa tehdään yli tuhat henkilötyövuotta. Nuorisoalalla toimivien järjestöjen henkilöstömäärät vaihtelevat paljon, ja useissa nuorisotyötä tekevissä järjestöissä toimiikin ainoastaan yksittäisiä palkattuja työntekijöitä vapaaehtoisten tukena. (Nuorisoala ry b, n.d..) Suomessa niin sanotusti nuorisotyöllistä työtä toteuttaa monet tahot, kuten nuorten harrastusryhmien ja urheiluseurojen ohjaajat. Työ on arvokasta työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta. Ammatillinen nuorisotyö on aina tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustyötä, jota ohjaa esimerkiksi nuorisolaki, Valtakunnallinen nuorisotyön ja politiikan ohjelma (VANUPO), alueelliset ja paikalliset lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat sekä nuorisotyön ammattieettiset ohjeet, ja näin ollen se poikkeaa edellä mainitusta nuorisotyöllisestä työstä. (Kuntaliitto n.d..) Valtioiden nuorisotyötä ohjataan lisäksi Euroopan komission antamilla nuorisotyön suosituksilla. (Euroopan komissio 2001).

Merkittäviä yhteistyökumppaneita nuorisoalan toimijoille on myös esimerkiksi oppilaitokset, hyvinvointialueet sekä monet viranomaistahot. Kuitenkin tämä opinnäytetyö rajaa nämä toimijat ulkopuolelle, koska tarkoituksena on keskittyä nimenomaan nuorisoalan toimijoiden ja nuorisotyötä tekeviin ja sitä johtaviin toimijoihin. Tämä on myös luonnollinen rajausta toimeksiantajan näkökulmasta, sillä Nuorisoala ry työskentelee nuorisoalan toimijoiden eduksi.

4.4 Yhteistyö ja sen merkitys nuorisoalla

Yhteistyötä käsitteenä käytetään hyvin yleisesti. Sillä viitataan yleensä vapaaehtoiseen ja epämuodolliseen yhteiseen toimintaan, jota toteutetaan eri osapuolten kesken. Yhteistyölle ei usein ole määritelty aikaraamia, eikä tavoitteet ole aina selvillä. On mahdollista, että yhteistyössä korostuu toimijoiden omien tavoitteiden saavuttaminen yhteisten tavoitteiden sijaan. (Maijala ym. 2014, 10.) Yhteistyö käsitteenä tarkoittaa, että ihmisillä on yhteinen työ, tehtävä, ongelma tai päätöksen teko, joka tulee suorittaa yhdessä. Yhteistyön tekijät etsivät uusia näkökulmia tilanteeseen yhdessä keskustellen. (Isoherranen 2005, 13.)

Yhteistyö syntyy sitoutumalla lupauksiin ja pitämällä niistä kiinni. Lupauksia halutaan tehdä, jos niistä koetaan olevan hyötyä. Omaehtoisuus ja merkityksellisyys yhteistyössä lisäävät sisäistä motivaatiota. Yhteistyössä on tärkeää, että yhteisellä tekemisellä koetaan olevan merkitystä. (Järvensivu 2019, 99–100.) Yhteistyön onnistumiseen vaikuttavat monet eri tekijät, joten sen toteuttaminen ei aina ole helppoa. Näitä tekijöitä on esimerkiksi työorientaatiot, erilaiset tietoperustat, toimintakulttuurit, lainsäädännön ja organisaatioiden reunaehdot sekä tapa ymmärtää omaa perustehtävää suhteessa muiden työhön. Jotta työskentely eri alojen yhdyspinnoilla voi toteutua, tulee moniammatillisia taitoja harjoitella. (Hujala & Taskinen 2020, 217.) Yhteistyön esteinä nähdään usein resurssien puute. Myös yhteistyön tarvetta ei aina tunnisteta, tai voidaan ajatella, että itsellä on jo riittävä osaaminen. Työkulttuuri, jossa toivotaan aina ongelmien sijaan vain ratkaisuja, voi myös estää yhteistyön. Yhteistyön toimivuus mahdollistuu vain silloin, kun toimijat tuntevat toisensa. Toimijoiden väliseen tuntemiseen kannattaa panostaa. Tuttuutta edistetään ja rakennetaan yhteisissä hetkissä. Sen lisäksi, että toimijat tuntevat toisensa nimet, tittelit ja taustaorganisaatiot, on merkityksellistä tietää myös toisen osaamisesta, kyvyistä, tarpeista ja odotuksista. (Järvensivu 2019, 55, 61–62.)

Langen ja Waringin (2019) esittämien tutkimusten mukaan on havaittu kolme tekijää, jotka vaikuttavat yhteistyön kasvuun: maine, sosiaaliset normit ja säännöt. Artikkelissa esiteltyjen tutkimusten mukaan maine on voimakas motivaattori: hyvä maine viestii organisaation olevan luotettava kumppani ja tiimipelaaja. Toisena havaittuna asiana on sosiaalisten normien vaikutus ihmisten päätöksentekoon, myös yhteistyössä. Ihmisillä on taipumus omaksua sen organisaation roolit, jossa hän toimii, eli ihmiset ovat ehdollisesti yhteistyökykyisiä. Ihminen tekee yhteistyötä vain silloin, kun huomaa

muidenkin sitä tekevän. Myös demokraattisesti sovitut säännöt lisäävät yhteistyötä. (Lange & Waring, 2019.)

Nuorisotyötä ohjataan yhteistyön toteuttamiseen valtakunnallisella tasolla muun muassa valtakunnallisella nuorisotyön politiikan ohjelmalla sekä nuorisolaissa. Nuorisolain 9 § Monialainen yhteistyö -kohdassa veloitetaan jokaista kuntaa toteuttamaan alueellaan ohjaus- ja palveluverkoston tai muun vastaavan yhteistyöryhmän toimintaa. Ryhmän kohderyhmänä on kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisualan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Ryhmän tavoitteena lain mukaan on: 1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi; 2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta; 3) edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi. (Nuorisolaki 21.12.2016/1285, 3:9.)

Hyvinvointisuunnitelman sisällöstä, jolla yhteistyöhön ohjataan, säädetään lastensuojelulain 3:12:ssa. Lain mukaan sekä hyvinvointialueen että kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee pitää sisällään tiedot muun muassa yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä. (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 3:12.) Edellä mainittujen lakipykälien lisäksi kunnallisessa nuorisotyössä toimii kunnallisen nuorisotyön aluekoordinaatio, jonka tehtävänä on muun muassa koota alueellisia yhteistyöverkostoja sekä järjestää tapaamisia ja yhteisiä tilaisuuksia nuorisotyön toimijoille. Aluekoordinaattorin tehtävä on luoda alueellinen verkosto, ylläpitää sitä ja edistää verkoston sisäistä yhteistyötä. (Aluehallintovirasto 2025.) Nuorisola ry:n julkaisussa todetaan eri sektoreiden välisen yhteistyön olevan keskeinen toimintaedellytys nuorisosalalla. Yhteistyötä pidetään tärkeänä toiminnan toteutumisen ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen kannalta. Resurssien vähentyessä yhteistyön merkitys korostuu entisestään. (Nuorisola ry 2025, 61, 67.)

Kuntalaissa säädetään, että kunta voi järjestää laissa säädetyt tehtävät itse, tai kunta voi sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Järjestämisvastuu voidaan siirtää toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle yhteistoimintamuodoilla, joista säädetään kuntalain 8 luvussa. (Kuntalaki 10.4.2015/410, 2:8.) Kuntalain luvussa kahdeksan säädetään, että yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän

hoitamisesta ja kuntayhtymä. (Kuntalaki 10.4.2015/410, 8:49.) Käytännön palveluissa kuntayhteistyö voi olla muun muassa yhteisin tai jaetuin henkilövoimavaroin tai kustannusosuuksin toteutetut toimenpiteet kahden tai useamman lähikunnan kesken. Toimenpiteet voivat olla satunnaisia tai vakiintuneita, sekä määräaikaisia tai jatkuvia. Kuntayhteistyön muotoja voivat olla myös yhteiset koulutukset sekä ammatillisen osaamisen ja tiedon vaihto. Rakenteellisia kuntayhteistyön muotoja voivat olla esimerkiksi vakiintunut resurssien ja toimitilojen yhteiskäyttö tai eri kuntien yhteinen virka. Kunnat voivat myös ostaa sopimuksen mukaisia palveluita toisiltaan, eli toimia ostopalvelusuhteissa toisiinsa. (Cederlöf 2007, 82-84.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaa Suomessa tämän opinnäytetyön teon aikana ”Kuntien välisen yhteistyön mallit nuorisotyössä” -hanketta. Hanke on Oulaisen kaupungin hallinnoima, valtakunnallinen nuorisotyön kehittämishanke. Hankkeen ensimmäisen toimintavuoden (1.4.2025-31.3.2026) aikana tarkoituksena on tuottaa kuntien yhteistyön prosessimalli pieniin ja keskisuuriin kuntiin. Toisena vuonna hankkeella tuetaan pilottikuntaryhmiä kuntien välisen yhteistyön ja nuorisotyön kehittämisessä. Kuntien välisen yhteistyön kehittämisestä luodaan malli, työkirjan muodossa, jonka käyttöön koulutetaan nuorisotyön edustajia. (Kuntakimpat-hanke n.d..)

Opinnäytetyönä on toteutettu joitakin tutkimuksia, jotka liittyvät nuorisoalan toimijoiden yhteistyöhön. Yksi näistä on ”Monialaisen yhteistyön kehittäminen: Vantaan nuorisopalveluiden toimijoiden näkökulma” (Matilainen 2020). Tutkimus koski monialaista yhteistyötä, eli näkökulma oli laajempi, kuin tässä opinnäytetyössä, koskien nuorisoalan toimijoiden lisäksi myös muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Tutkimuksen tulosten mukaan yhteistyö koettiin keskeiseksi ja arvokkaaksi työvälineeksi, jonka avulla tavoitellaan aina ensisijaisesti nuoren etua. Toimivan yhteistyön nähtiin muun muassa ennaltaehkäisevän nuoren putoamista palveluista, sisältävän hyvien käytänteiden jakamista sekä edistävän nuoren kuulemista. Parhaimmillaan yhteistyö sisältää avointa keskustelua ja keskinäistä luottamusta. Haasteena yhteistyön toteuttamiselle koettiin muun muassa aikataulujen yhteensovittaminen. (Matilainen 2020, 27, 35.) Toinen nuorisoalla yhteistyöhön liittyvä opinnäytetyö on ”Kestävää yhteistyötä: yhteistyön kehittäminen Iisalmen nuorisopalveluissa” (Heikkinen 2022). Myös tämä tutkimus käsittelee yhteistyötä laajemmin, yli toimialarajojen, eikä keskity ainoastaan nuorisoalan toimijoiden väliseen yhteistyöhön. Lisäksi näkökulmana sekä tutkimustuloksina rajaus oli melko tarkka, koskien Iisalmen nuorisopalveluita.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana julkaistiin YAMK-opinnäytetyö Mika Tullilta ”Kumppanuuksien kannoilla, Nuorisoalan yhteistyön edistäminen Helsingissä.” Tämä kehittämistyö oli ainut, jossa keskityttiin ainoastaan nuorisoalan toimijoihin. Kehittämistyö oli rajattu ainoastaan Helsingin nuorisotyöhön, mutta tulokset ovat suuntaa antavia myös valtakunnallisen, pienempien kaupunkien kehittämistyöhön nähden, joita tässä opinnäytetyössä tutkitaan. Tullin tuloksien mukaan yhteistyö on nuorisoalan kehittämisen ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisen edellytys, ja sen yhteisenä nimittäjänä tulisi olla nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Toimiva ja vaikuttava yhteistyö rakentuu keskinäisestä luottamuksesta ja selkeistä rakenteista, joita tukevat ymmärrys eri toimijoiden rooleista, tavoitteista ja toimintakulttuureista sekä avoin vuorovaikutus ja arvostus. Kohtaamiset, verkostotyö ja yhteinen suunnittelu vahvistavat kumppanuuksia, kun taas strateginen ohjaus, lainsäädännön ja palvelustrategioiden tuntemus sekä yhteistyön vaikuttavuuden arviointi varmistavat, ettei yhteistyö jää satunnaiseksi tai pelkästään operatiiviseksi. Muuttuva toimintaympäristö ja resurssipaineet korostavat yhteisen edun, positiivisen viestinnän, järjestöjen autonomian arvostamisen sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen merkitystä, jotta nuorisoalan toimijat voivat yhdessä vastata nuorten ja yhteiskunnan tarpeisiin. (Tullila 2025, 57-60.)

Myös kansainvälisesti nuorisotyön yhteistyötä on tutkittu lähinnä nuorisotyöntekijöiden ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön kontekstissa. Esimerkiksi Amsterdamin yliopistossa (Amsterdam UAS) tutkittiin vuonna 2021 yhteistyötä nuorisotyöntekijöiden sekä vapaaehtoisten, vanhempien ja muiden ammattilaisten välillä. (Rumping ym. 2021.) Tutkimus ei kuitenkaan vastaa siihen, miten yhteistyö toteutuu nuorisoalan toimijoiden välillä, vaikka muu verkostoyhteistyö tutkimuksessa nähtiinkin merkityksellisenä nuorisotyölle. Yleisesti ottaen verkostoyhteistyötä nuorisoalalla on kuitenkin tutkittu. Tietyt yhteistyön teemat ovat tunnistettavissa niin nuorisoalan toimijoiden välillä, kuin laajemmin nuorten parissa toimivien verkoston jäsenten kesken. Useammassa tutkimuksessa on havaittu, että nuorisoalan toimijoiden ja muiden sektorien välistä yhteistyötä hankaloittaa yhteisen terminologian puuttuminen, sekä se, että nuorisotyön roolia ja ammatillisuutta ei tunnisteta. (Marshall & Waring 2021 Chauke & Kakuru 2025, mukaan; Sonneveld ym. 2022.)

Iso-Britanniassa toteutetussa tutkimuksessa koskien nuorisotyön yhteistyötä muiden sektorien kanssa tuotiin esiin esteitä yhteistyössä, sekä suosituksia yhteistyön parantamiseksi. Mainittuja esteitä oli muun muassa: resurssien puute (etenkin pienissä organisaatioissa), henkilöstövaihdokset, kilpailullinen rahoituskulttuuri, työaikojen

epätasapaino, ammatilliset ennakkoluulot, tiedonsiirtoon liittyvät haasteet sekä muut käytännön haasteet, kuten maantieteellinen etäisyys. Käytännön toimijoille suunnatuissa suosituksissa nostetaan esiin henkilökohtaisten suhteiden luominen, organisaatiokumppanuuksien ylläpito, teknologian hyödyntäminen viestinnässä, verkostokokouksiin osallistuminen säännöllisesti, paikallisten palveluiden ja ohjauspolkujen kartoittaminen, standardoidun ohjausprosessin kehittäminen, yhteisiin koulutuksiin osallistuminen, säännöllisten arviointi- ja pohdintatilaisuuksien järjestäminen, palvelujen tuottaminen yhdessä, yhteistyöhön perustuvien rahoitushakemusten kehittäminen sekä sopimusten laatiminen turvallisesta tiedon jakamisesta. Erikseen päättäjille suunnatuissa suosituksissa oli muun muassa seuraavia asioita: kansallisten viitekehysten laatiminen paikallisen yhteistyön ohjaamiseksi, selkeä ohjeistus tiedon jakamisesta, rinnakkaispalvelumallien kokeilu, investointi monialaiseen oppimiseen ja kehittämiseen, kumppanuuksien rakentamisen taitojen sisällyttäminen ammatillisiin koulutuksiin, paikallisten palvelujen kartoituksen virtaviivaistaminen, nuorisotyön sekä muiden ennaltaehkäisevien palvelujen pitkäaikaisen rahoituksen edistäminen. (Youth Worker Interactions with Other Sectors: Better understanding multi-agency working to support young people, 2025.)

Euroopan neuvosto on luonut lisäksi suositukset jäsenmaidensa nuorisotyölle vuonna 2017: "Youth Work in the Spotlight – Guide to Youth Work Recommendation." Poliittinen dokumentti sisältää suosituksia muun muassa nuorisotyön kehittämislinjauksista. Julkaisussa todetaan yleisellä tasolla, että nuorisotyössä tarvitaan entistä enemmän hyvien käytänteiden jakamista ja vertaisoppimista niiden kesken, jotka haluavat kehittää nuorisotyötä. Suositusosio koostuu yhdeksästä varsinaisesta suosituksesta ja niiden alla olevista osioista. jäsenvaltioille. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön kannalta oleellisia ovat seuraavat:

1. The contributions of youth work: Nuorisotyön panokset. Suosituksessa todetaan, että nuorisotyö, usein yhteistyössä ja kumppanuudessa muiden alojen kanssa, tuottaa monenlaisia myönteisiä vaikutuksia yksilöille, heidän yhteisöilleen ja yhteiskunnalle yleensä. Suositus kannustaa tarkastelemaan, millaista kumppanuuksia nuorisotyöntekijä voi kehittää omassa yhteisössään, tehdäkseen nuorisotyöstä tehokkaampaa.
2. Policies for quality youth work: Nuorisotyön laatupolitiikat. Suosituksessa korostetaan nuorisotyöpolitiikan kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä, sisältäen suosituksen tehokkaaseen yhteistyöhön niiden

toimijoiden kanssa, joilla on vaikutusta nuorten hyvinvointiin ja kehitykseen. Näin varmistetaan vahva, kokonaisvaltaisen vaikutus.

3. Sustainable structures and resources: Kestävät rakenteet ja resurssit. Suosituksessa kehoitetaan jäsenvaltioita muun muassa mahdollistamaan edellytykset todistetusti toimiville nuorisotyön käytännöille, mukaan lukien sen tunnustaminen, että nuorisotyö hyötyy alueellisista, kansallisista ja kansainvälisistä mahdollisuuksista ja yhteistyöstä.
4. Related policies promoting equal access: Tasavertaista saavutettavuutta edistävät käytännöt. Suosituksessa korostetaan useaan otteeseen sen tärkeyttä, että kaikilla nuorilla on pääsy nuorisotyöhön ja sen tarjoamiin palveluihin. Jotta nuorisotyö olisi todella kaikkien nuorten saavutettavissa, sen on jatkuvasti ja ennakoivasti pyrittävä tavoittamaan myös kaikkein syrjäytyneimmät nuoret.
5. Co-operation between all levels and peer learning: Yhteistyö kaikilla tasoilla ja vertaistuki. Suosituksessa kehoitetaan jäsenvaltioita edistämään ja tukemaan nuorisotyön koordinoitua paikallisella, alueellisella, kansallisella ja eurooppalaisella tasolla, jotta verkostoituminen, yhteistyö, vertaistuki ja tiedon vaihtaminen helpottuisivat. (Youth work in the spotlight 2017, 17-36.)

Tutkimusten yhteenvedona nuorisotyön yhteistyöhön liittyen voidaan todeta, että yhteistyö on vapaaehtoista, merkitykselliseen ja luottamukseen perustuvaa toimintaa, joka edellyttää sitoutumista, vuorovaikutusta ja toisten toimijoiden tuntemista. Yhteistyön onnistumista tukevat selkeät rakenteet, yhteiset tavoitteet ja moniammatilliset taidot, kun taas esteitä ovat muun muassa resurssipula, erilaiset toimintakulttuurit ja yhteistyön tarpeen tunnistamattomuus. Nuorisotyössä yhteistyötä ohjaavat lainsäädäntö, valtakunnalliset ohjelmat ja hankkeet, ja tutkimusten mukaan yhteistyö on keskeinen keino edistää nuorten hyvinvointia, ehkäistä syrjäytymistä ja kehittää nuorisotyötä paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Olemassa olevien tutkimusten yhteenvedona voidaan myös todeta, että tulevaisuusskenaarioita on luotu, mutta vielä ei ole valmistunut tutkimusta, jolla vastattaisiin kysymykseen: miten erilaisiin tulevaisuusskenaarioihin tulee alkaa varautumaan (jo nyt). Myös moniammatillista yhteistyötä on tutkittu ja kehitetty, mutta saman ammattialan (nuorisotyön tekijöiden) yhteistyötä ei ole juurikaan tutkittu. Näihin

tarpeisiin tämä opinnäytetyö pyrkii vastaamaan yhden tulokulman keinoin, joka on nuorisoalan toimijoiden yhteistyöhön luotavat suositukset.

5 Toteutus ja menetelmälliset ratkaisut

5.1 Aineistonkeruu

Avoin kutsu haastatteluun osallistumiseksi tuli Nuorisoala ry:n verkkosivuille (ks. liite 1). Kutsuviesti liitettiin myös Nuorisoala ry:n lähettämään uutiskirjeeseen huhtikuussa 2025. Vuosittaiset NUORI-päivät järjestettiin Tampereella 1.-2.4.2025, ja yksi tapahtumassa oleva ohjelmanumero oli ”Nuorisotyö 2040-luvulla – suuri tulevaisuuskeskustelu” (NUORI2025 ohjelmataulukko, 2025). Tämän ohjelmanumeron alussa digitaalisilla näytöillä näytettiin tiedote haastattelukutsusta. Kutsuviestissä oli linkki Google Docsilla luotuun kyselyyn, jolla henkilö ilmoittautui haastateltavaksi (ks. liite 2). Lisäksi opinnäytetyön tekijä osallistui tapahtumassa kunnallisen nuorisotyön johtajien tapaamiseen (NUORI2025 ohjelmataulukko, 2025), jonne hän vei tiedon tutkimushaastattelusta. Alkuperäisessä opinnäytetyösuunnitelmassa oli aikomuksena lisätä kutsu myös Nuorisoala ry:n somekanaville (Instagram, Facebook), ja tehdä julkaisu haastattelukutsusta (liite 1), ja mikäli näillä keinoilla haastatteluun ei olisi ilmoittautunut riittävästi haastateltavia, Nuorisoala ry:n toimesta lähetettäisiin sähköpostiviesti suoraan nuorisoalalla toimiville. Kuitenkin some-kanavien julkaisut eivät suorat sähköpostikutsut toteutuneet, koska riittävä määrä haastateltavia tavoitettiin jo muilla keinoilla. NUORI-päivien jälkeen haastateltavia oli ilmoittautunut 11 henkilöä, joka ylitti alkuperäisen tavoitteen, joka oli suunnitteluvaiheessa 4-8 haastateltavaa.

Opinnäytetyön tekijä oli yhteydessä jokaiseen haastateltavaan sähköpostitse touko-kesäkuun aikana, jolloin sovittiin haastatteluajankohdat kesäkuulle. Kolme haastateltavaa ei vastannut sähköpostiviestiin eikä kokouskutsuun. Kahdeksan haastattelua toteutettiin onnistuneesti kesäkuussa Teamsin välityksellä. Opinnäytetyösuunnitelmassa oli määritelty seuraavat perusteet, joilla tarvittaessa voidaan valita osallistujat, mikäli ilmoittautuneita tulee yli tavoitemäärän (4-8 henkilöä). Nämä perusteet olivat: *monipuolinen työkokemus eri organisaatioista haastateltavien välillä, maantieteellinen hajonta valtakunnallisesti haastateltavien työpaikan sijainnin mukaan (maakunnittain) sekä monipuolisuus haastateltavien urapolkujen erilaisissa vaiheissa*. Tavoitteena oli lisäksi saada haastateltavaksi erityisesti pienissä kaupungeissa työskenteleviä. Mikäli haastatteluun ilmoittautuneita tulisi enemmän kuin kahdeksan, ilmoittautuneille lähetettäisiin sähköpostitse viesti, jossa kerrotaan, millä

perusteella haastateltavat valittiin mukaan. Suunniteltua valintaprosessia ei toteutettu, sillä yhdestätoista (11) haastateltavasta kahdeksan (8) vastasi haastattelukutsuun, ja kaikki sovitut haastattelut toteutuivat.

Tutkimushaastattelu toteutettiin puolistrukturoituna haastatteluna, eli teemahaastatteluna. Alussa käytettiin myös strukturoituja kysymyksiä taustatietojen saamiseksi. Strukturoiduilla kysymyksillä saadaan faktatietoa, jonka avulla tutkimuskohde ja ilmiöt pystytään kytkemään reaali maailmaan. Ilmiöstä voidaan näin ollen päätellä, mistä ilmiö on lähtöisin ja millaiseen ympäristöön ilmiö kuuluu. Taustatiedon avulla tutkija myös ymmärtää paremmin, millaista aihepiiriä koskevaa asiantuntemusta ja ymmärrystä vasten haastateltava asioita kuvaa. Teemahaastattelussa teema on aihe, josta keskustellaan. Haastattelussa haastateltavaa keskustelutetaan ilmiötä koskevista asioista. Teemahaastattelussa on oletuksena, että kaikkia yksilön uskomuksia, kokemuksia ja ajatusrakennelmia voidaan tutkia teemahaastattelumenetelmällä. Menetelmässä korostuu tutkittavien elämämaailma ja subjektiivinen käsitys asiasta. Teemahaastattelussa tutkija on selvittänyt tutkittavasta aiheesta olennaiset asiat ja syventää tutkimushaastattelussa ymmärrystään ilmiön kokonaisuudesta. Onnistumisessa ratkaisevaa on se, että tutkijalla on riittävä ymmärrys tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä ja sen osista. Tämän vuoksi tutkimuksen teoriaosuutta oli valmisteltu pitkälle ennen haastattelujen toteuttamista. (Vilka 2025, 151, 160; Kananen 2017, 88, 94-95.)

Laadullista tutkimusmenetelmää käytettäessä on tärkeää, että tutkija tuntee kohderyhmän, toimintaympäristön ja kulttuurin, sillä ihmisten kokemukset ja käsitykset ovat kulttuurisidonnaisia ja tilannekohtaisia. Tutkijan taustasta ja kokemuksesta nuorisotyön johtamisessa oli hyötyä haastattelujen aikana, sillä toimintaympäristö ja nuorisotyön kulttuuri olivat ennakkoon tuttuja. Vaikka teemahaastattelussa osa haastattelun lähtökohdista on ennalta päätetty, on se kuitenkin menetelmänä lähtökohtaisesti hyvin vapaamuotoinen ja joustava. (Puusa & Juuti 2020, 112; Kananen 2017, 95-96; Vilka 2025, 159.) Tutkimushaastattelusta saatu aineisto on Vilkan (2021, 74) mukaan tutkimustilanteessa tulkittu todellisuus koetuista kokemuksista ja käsityksistä. Tuloksena saadaan aineisto, joka kuvaa tutkittavaa ilmiötä, ja sen tulisi tuottaa ymmärrys ja ratkaisu tutkimusongelmaan (Kananen 2017, 105.)

Haastateltaville lähetettiin ennakoon haastattelukysymykset (liite 3.) Haastattelussa tärkeintä on saada mahdollisimman paljon tietoa valitusta aiheesta, jonka takia on perusteltua antaa haastattelukysymykset haastateltaville ennakoon hyvissä ajoin. Näin

haastateltava pääsee tutustumaan kysymyksiin ja teemoihin jo etukäteen, ja pohtimaan vastauksiaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85-86.) Haastattelun aikana ennakkoon lähetettyjen kysymysten lisäksi haastattelija esitti haastateltaville useita avoimia kysymyksiä sekä jatkokysymyksiä. Avoimilla kysymyksillä saadaan usein laajempaa tietoa ja ymmärrystä tutkittavasta aiheesta. Jatkokysymyksillä halutaan tarkennuksia haastateltavan antamiin vastauksiin; kysymykset tuottavat haastateltavan perusteluja ja näkemyksiä vastaukselleen. Jatkokysymykset osoittavat myös haastateltavalle haastattelijan olevan kiinnostunut hänen vastauksistaan. (Kananen 2017, 98-99.)

5.2 Aineiston kuvaus

Haastattelutilanne toteutettiin yksilöhaastatteluna videoyhteydessä Microsoft Teamsissa. Jokaisesta haastattelusta tehtiin tallenne. Haastateltuja henkilöitä oli yhteensä kahdeksan. Haastatellut on koodattu tähän opinnäytetyöhön nimillä H1-H8. Haastattelujen yhteenvedossa ei ole erikseen merkitty koodein, ketkä haastateltavista ovat vastanneet mitään. Tähän päädyttiin anonyymiteetin säilyttämiseksi. Sen sijaan suorissa haastattelulainauksissa on merkitty koodilla haastateltavan nimikoodi (H1-H8). Tämän perusteena on tutkimustulosten luottamuksellisuus. Haastattelut olivat kestoltaan: 36min 32s, 34min 33s, 30min 37s, 27 min 45, 23min 11s, 17min 22, 20min 39s, 14min 24s. Haastattelut olivat kestoltaan keskiarvoisesti noin 26 minuuttia. Haastateltujen kokemus työvuosina oli kahden vuoden ja yli kahdenkymmenen vuoden välillä. Yli kahdenkymmenenvuoden kokemus nuorisotyöstä oli kolmella haastateltavalla. Muilla haastateltavilla kokemus nuorisotyöstä työvuosina oli 2, 7, 14, 15 ja 16 vuotta. Haastatellut työskentelivät eri kokoisissa kunnissa. Kuntien asukasmäärät vaihtelivat noin 1200-34 000 välillä. Haastatellut tulivat yhteensä neljästä eri maakunnasta, joita olivat Pirkanmaa (4 haastateltavaa), Etelä-Savo (2), Keski-Suomi (1) ja Uusimaa (1). Haastateltavat olivat työskennelleet työuransa aikana useissa eri organisaatiossa ja työnantajasektoreilla. Näitä olivat kunta (7), 3. sektori (3) ja seurakunta (1). Tällä hetkellä urapolun vaiheet vaihtelivat haastatelluilla työntekijän (3), keskijohdon (4) ja ylimmän johdon (1) välillä.

5.3 Tutkimusmenetelmät

Kvalitatiivista tutkimusta tehdessä on tarpeen perustella käytetyt aineistonkeruumenetelmät ja analyysimenetelmät (Kananen 2017, 67). Opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksellisenä kehittämistyönä, sisältäen teoriataustan, tutkimushaastattelun, laadullisen sisällönanalyysin ja niistä luotavat suositukset. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisin eli laadullisin menetelmin, sillä laadullisessa tutkimuksessa tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään tutkimuksessa tarkasteltavaa ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta sekä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa kiinnostutaan haastateltavien ajatuksista, kokemuksista, tunteista ja merkityksistä. (Kananen 2017, 35; Puusa & Juuti 2020, 6; Hirsjärvi ym. 2009, 161.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulkinnan tekeminen (Kananen 2017, 35). Laadullisessa tutkimuksessa kuvataan todellista elämää ja tutkitaan valittua kohdetta mahdollisimman laajasti. Tavoitteena ei ole lähteä todentamaan jo olemassa olevia väittämiä, vaan ennemminkin pyritään löytämään tosiasioita tutkittavasta aiheesta. Ominaista kvalitatiiviselle tutkimukselle on mahdollisimman laaja tiedon hankinta ja tiedon kerääminen ihmisiltä. Kohderyhmä valitaan tarkoituksenmukaisesti niin, että se vastaa tutkimuksen tarpeeseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 160–166.)

Kvalitatiivinen tutkimus sisältää useita erilaisia alamuotoja. Käytettävien menetelmien määrittäminen alkuvaiheessa on oleellista. Kehittämistutkimus tähtää muutokseen, sen tuotoksena kehitettävillä suosituksilla. (Kananen 2017, 38, 49.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuskohdetta syvällisesti. Tavoitteena on löytää tutkittavasta aiheesta esimerkiksi merkittäviä ja toistuvia ilmiöitä. (Hirsjärvi ym. 2009, 165; Kananen 2017, 33-35.) Yleisimpiä aineistonkeruun menetelmiä kvalitatiivisessa tutkimuksessa ovat dokumentit, teemahaastattelut, haastattelut ja havainnointi. Kerätty aineisto pitää sisällään vastauksen aseteltuun tutkimusongelmaan. Aineisto käsitellään valitulla analyysimenetelmällä (Kananen 2017, 67-69.)

Perusteena haastattelun valintana tutkimusmetodiksi oli sen joustavuus: haastattelu antaa mahdollisuuden vuorovaikutukseen tutkittavan kanssa. Näin tutkijalla oli mahdollisuus esittää haastateltavalle lisäkysymyksiä, korjata väärinkäsityksiä ja selvittää kysymysten sanamuotoa. Haastattelu antoi mahdollisuuden kattavampaan ja syvällisempään tietoon tutkittavasta aiheesta. Haastateltavien valintaa tehdessä tulee

muistaa, mitä ollaan tutkimassa. Yhtenä merkittävänä tekijänä tässä tutkimuksessa haastattelumetodin valinnassa oli myös se, että haastatteluun voitiin valita henkilöitä, joilla on tietoa, asiantuntemusta ja kokemusta tutkittavasta aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85; Hirsjärvi ym. 2009, 204-205; Vilkkä 2025, 165.)

Nuorisoalan toimijoille toteutetut tutkimushaastattelut ovat kvalitatiivista tutkimusta. Haastattelun vastauksista saadaan käsitystä ja kokonaisnäkemystä nuorisoalan toimijoiden kokemuksista ja ajatuksista nuorisoalan toimijoiden yhteistyöstä. Haastatteluilla haluttiin saada tietoa rajatusta aiheesta (nuorisoalan toimijoiden yhteistyö), huomioiden useat eri näkökulmat (haasteet ja esteet, edistävät tekivät, mahdollisuudet ja konkreettiset toimenpiteet). Tavoitteena oli lisäksi heterogeeninen ryhmä haastateltavia, jotta saatava aineisto olisi mahdollisimman monipuolista ja erilaisia näkökulmia esille tuova (muun muassa haastattelijan kokemus nuorisotyöstä työvuosina, työskentelyorganisaatio sekä asema organisaatiossa). Kohdejoukko valittiin näin ollen tarkoituksenmukaisesti, kohdejoukon sisältäen edellä mainitusti kahdeksan nuorisoalan ammattilaista moninaisin taistoin.

5.4 Aineistoanalyysi

Tutkimusmateriaalin keräämisen jälkeen siirryttiin sisällönanalyysin vaiheeseen. Kaikkien kvalitatiivisten tutkimusten analysointi voidaan toteuttaa sisällönanalyysina. Se mahdollistaa monenlaisten tutkimusten tekemisen, ja useat eri kvalitatiiviset tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat sisällönanalyysiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 103.) Tutkimushaastatteluista saatu aineisto analysoitiin sisällönanalyysin keinoin, koska sen arvioitiin olevan paras menetelmä tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteiden saavuttamiseksi. Tutkimushaastattelusta saadut vastaukset ovat osa kokonaisuutta. Tutkijan tehtävänä on rakentaa holistinen kuva ja ymmärrys tutkimuskohteesta analysointivaiheen kautta. (Kananen 2017, 90.)

Sisällönanalyysi mahdollistaa liikkumavapautta, edellyttäen tiettyjen rajoitteiden hyväksymistä. Analyysillä tavoitellaan selkeän kuvan rakentumista tutkittavasta ilmiöstä. Analyysillä järjestetään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon, kadottamatta sen sisältämää tietoa. Laadullisen aineiston analyysin tarkoituksena on tiedon lisääminen. Analyysissa hajanaisesta aineistosta luodaan mielekäs, selkeä ja yhtenäinen tuotos. Sillä luodaan aineistoon selkeyttä, jotta ilmiöstä saadaan lopulta selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä. Analysointia aloittaessa tulee tehdä selvä päätös siitä, mikä valitussa

aineistossa kiinnostaa. Ennen analysoinnin aloitusta aineistoon perehdytään lukemalla se useaan kertaan läpi. Aineisto käsitellään hajottamalla se ensin osiin, käsitteellistämällä ja kokoamalla se uudestaan uudella tavalla loogiseksi kokonaisuudeksi. Tutkijan on ymmärrettävä tutkittavien näkökulmaa kaikissa analyysin vaiheissa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91–92, 107–108.)

Koska tarkoituksena oli saada kokonaiskuva tutkittavasta ilmiöstä, eli nuorisoalan toimijoiden yhteistyöstä, aloitettiin sisällönanalyysin lukemalla läpi tutkimushaastatteluilta syntynyt aineisto useampaan kertaan. Toisessa sisällönanalyysin vaiheessa aineisto käytiin läpi merkitsemällä ja erottelemalla aineistosta ne asiat, jotka liittyvät tutkittavaan aiheeseen, eli toisin sanoen aineisto litteroidaan. Aineistolle toteutettiin osittainen litterointi haastattelukysymysten teemojen mukaan. asiat kerättiin tässä vaiheessa yhteen ja erilleen kokonaisaineistosta. Tätä erillistä litteroitua materiaalia ei ole liitetty osaksi tätä raporttia, vaan sitä hyödynnettiin analyysissä sekä tulosten ja lopullisen tuotoksen laatimisessa. Usein aineistosta voi nousta esiin monia mielenkiintoisia ja uusia asioita, jonka vuoksi on tärkeää pitää mielessään omat, tarkasti rajatut kiinnostuksen kohteet ja tavoitteet tutkimukselle. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 104; 91; Alasuutari 2014, 88; Viikka 2025, 167.) Litteroituna aineiston koko oli 22 tekstisivua (riviväli 1,5, fontti Arial ja fontin koko 12).

Seuraavaksi toteutettiin aineiston koodaaminen. Aineistoa lähestyttiin aineistolähtöisesti, induktiivisella lähestymistavalla. Koodauksessa kuitenkin huomioitiin jaottelu haastattelukysymysten kategorioihin, jotta tulokset saadaan jaoteltua haastattelukysymysten mukaisesti yhteistyötä estäviin ja edistäviin tekijöihin, sekä yhteistyön edellytyksiin ja mahdollisuuksiin (ks. haastattelukysymykset liite 3). Koodeja eli erillisiä asiasisältöjä kertyi jokaisen kysymyksen alle kymmenestä kahteentoista. Tässä analyysin vaiheessa alkoi hahmottua toistuvat teemat vastauksissa, ja oleellinen informaatio saatiin eroteltua vastauksista. Syntyneet asiakokonaisuudet ja niiden sisältö esitellään seuraavassa kappaleessa 6 Tulokset. (Kananen 2017, 132, 136.) Alla taulukossa esimerkkejä, miten koodaaminen toteutettiin:

Haastattelujen litteroitu teksti	Koodi
Valtion tuet jakautuvat epätasaisesti: suurimmat potit menevät valtakunnallisille järjestöille, kun taas kunnallinen nuorisotyö saa suhteessa vähän.	Resurssipula (este)
Yhteistyössä hyödynnetään eri työntekijöiden vahvuuksia ja osaamista (esim. kädentaidot, liikunta, luonto), mikä mahdollistaa monipuolisemman toiminnan ja vähentää ulkopuolisten palveluiden ostamista.	Resurssien yhdistäminen ja kustannustehokkuus (mahdollisuus)

Yhdellä työntekijällä on monta roolia (esim. nuorisotyö + 4H-toiminta), jolloin aikaa varsinaiseen nuorisotyöhön jää vähän	Resurssipula (este)
Maaseudulla matkat ovat pitkiä ja julkinen liikenne puuttuu, mikä vaikeuttaa nuorten osallistumista toimintaan yli kuntarajojen tai edes oman kunnan sisällä.	Maantieteelliset haasteet (este)
Etäisyydet ja matkat voivat olla esteenä fyysiselle yhteistyölle etenkin pienissä kunnissa.	Maantieteelliset haasteet (este)
Vaikka työntekijät näkevät mahdollisuuksia, työ ei etene ilman johdon tukea ja päätöksiä.	Esihenkilöiden ja johdon tuen merkitys (edistävä)
Esihenkilöiden tulee olla mukana neuvotteluissa ja tarvittaessa laatia kirjallisia sopimuksia, jotta yhteistyö on kaikille selkeää ja turvallista.	Johto- ja esihenkilötason tuki (edellytys)

Seuraava vaihe sisällönanalyysissä sisältää aineiston luokittelun, teemoittelun tai tyypittelyn. Sisällönanalyysi toteutettiin teemoittelun keinoin, jolloin sisältö pilkottiin erilaisten aihepiirien mukaan, huomioiden tutkimuksen haluttu lopputulos, eli suositukset. Teemoittelussa pyrittiin tämän vuoksi keskittymään ratkaisukeskeisiin teemoihin. Tämä vaihe valikoitui edistämään lopullisten, jäsennehtyjen suositusten luomista. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 104-105; Moilanen & Räihä 2010, 55; Kananen 2017, 132.) Aineiston teemoittelun vaiheessa aineisto järjestetään litteroinnin jälkeen uudestaan teemoittain niin, että haastateltavien vastaukset jaetaan jokaisen teeman alle. Tämän jälkeen tarkastellaan jokaista teemaa erikseen ja katsotaan sen sisältämät vastaukset. (Aaltola ja Valli 2010, 42.) Taulukossa on esimerkki, miten seuraava vaihe toteutui:

Haastattelujen litteroitu teksti	Koodi	Teema
Valtion tuet jakautuvat epätasaisesti: suurimmat potit menevät valtakunnallisille järjestöille, kun taas kunnallinen nuorisotyö saa suhteessa vähän.	Resurssipula (este)	Resurssien, vastuun ja osaamisen jakaminen systemaattisesti
Yhteistyössä hyödynnetään eri työntekijöiden vahvuuksia ja osaamista (esim. kädentaidot, liikunta, luonto), mikä mahdollistaa monipuolisemman toiminnan ja vähentää ulkopuolisten palveluiden ostamista.	Resurssien yhdistäminen ja kustannustehokkuus (mahdollisuus)	Resurssien, vastuun ja osaamisen jakaminen systemaattisesti
Yhdellä työntekijällä on monta roolia (esim. nuorisotyö + 4H-toiminta), jolloin aikaa varsinaiseen nuorisotyöhön jää vähän	Resurssipula (este)	Resurssien, vastuun ja osaamisen jakaminen systemaattisesti
Maaseudulla matkat ovat pitkiä ja julkinen liikenne puuttuu, mikä vaikeuttaa nuorten osallistumista	Maantieteelliset haasteet (este)	Digitaalisuuden hyödyntäminen

toimintaan yli kuntarajojen tai edes oman kunnan sisällä.		
Etäisyydet ja matkat voivat olla esteenä fyysiselle yhteistyölle etenkin pienissä kunnissa.	Maantieteelliset haasteet (este)	Digitaalisuuden hyödyntäminen
Vaikka työntekijät näkevät mahdollisuuksia, työ ei etene ilman johdon tukea ja päätöksiä.	Esihenkilöiden ja johdon tuen merkitys (edistävä)	Työn johdon ja esihenkilöiden sitoutuminen yhteistyöhön
Esihenkilöiden tulee olla mukana neuvotteluissa ja tarvittaessa laatia kirjallisia sopimuksia, jotta yhteistyö on kaikille selkeää ja turvallista.	Johto- ja esihenkilötason tuki (edellytys)	Työn johdon ja esihenkilöiden sitoutuminen yhteistyöhön

Jäsenneltyjen ja selkeiden suositusten luomiseksi teemat jaoteltiin vielä yläkäsitteisiin. Seuraavassa taulukossa esimerkki viimeisen tason muodostumisesta, eli suositusten yläkäsitteistä:

Haastattelujen litteroitu teksti	Koodi	Teema	Yläkäsite
Valtion tuet jakautuvat epätasaisesti: suurimmat potit menevät valtakunnallisille järjestöille, kun taas kunnallinen nuorisotyö saa suhteessa vähän.	Resurssipula (este)	Resurssien, vastuun ja osaamisen jakaminen systemaattisesti	Rakenteet
Yhteistyössä hyödynnetään eri työntekijöiden vahvuuksia ja osaamista (esim. kädentaidot, liikunta, luonto), mikä mahdollistaa monipuolisemman toiminnan ja vähentää ulkopuolisten palveluiden ostamista.	Resurssien yhdistäminen ja kustannustehokkuus (mahdollisuus)	Resurssien, vastuun ja osaamisen jakaminen systemaattisesti	Rakenteet
Yhdellä työntekijällä on monta roolia (esim. nuorisotyö + 4H-toiminta), jolloin aikaa varsinaiseen nuorisotyöhön jää vähän	Resurssipula (este)	Resurssien, vastuun ja osaamisen jakaminen systemaattisesti	Rakenteet
Maaseudulla matkat ovat pitkiä ja julkinen liikenne puuttuu, mikä vaikeuttaa osallistumista toimintaan yli kuntarajojen tai edes oman kunnan sisällä.	Maantieteelliset haasteet (este)	Digitaalisuuden hyödyntäminen	Toiminta
Etäisyydet ja matkat voivat olla esteenä fyysiselle yhteistyölle etenkin pienissä kunnissa.	Maantieteelliset haasteet (este)	Digitaalisuuden hyödyntäminen	Toiminta
Vaikka työntekijät näkevät mahdollisuuksia, työ ei etene	Esihenkilöiden ja johdon tuen merkitys (edistävä)	Työn johdon ja esihenkilöiden	Kulttuuri

ilman johdon tukea ja päätöksiä.		sitoutuminen yhteistyöhön	
Esihenkilöiden tulee olla mukana neuvotteluissa ja tarvittaessa laatia kirjallisia sopimuksia, jotta yhteistyö on kaikille selkeää ja turvallista.	Johto- ja esihenkilötason tuki (edellytys)	Työn johdon ja esihenkilöiden sitoutuminen yhteistyöhön	Kulttuuri

Tutkimus ei pääty tulosten analysointiin, vaan tämän jälkeen tuloksia on vielä tulkittava ja selitettävä. Tutkimustulosten selittämiseksi on laadittava synteesejä, joissa pääasiat on koottu yhteen ja ne tarjoavat selkeät vastaukset tutkimuksellisen kehittämistyön lopulliseen tuotokseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 229–230.) Viimeisessä vaiheessa analysoitiin, mitä tulokset merkitsevät suhteessa tutkimuksen kehittämistehtävään, sekä aiempaan teoriaan ja tutkimukseen. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 105.)

6 Tulokset

Tulokset esitellään haastattelukysymysten mukaisessa järjestyksessä. Ensimmäisen kysymyksen vastauksissa selvitetään, millaisia esteitä ja haasteita nuorisoalan toimijoiden väliselle yhteistyölle on tunnistettu. Seuraavassa osiossa esitellään, millaisia edistäviä tekijöitä haastateltavat tunnistivat nuorisoalan toimijoiden yhteistyölle. Kolmannessa kysymyksessä nostetaan esiin mahdollisuuksia, joita nuorisoalan toimijoiden välinen yhteistyö tarjoaa. Viimeisessä osiossa avataan konkreettisia keinoja nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistamiseen. Tuloksia esitellään avaamalla niitä kirjoittaen auki, esittämällä niitä taulukkomuotoisessa yhteenvedossa sekä tuomalla näkyväksi suoria lainauksia nuorisoalan ammattilaisten vastauksista. Haastattelulomake on liitteenä (liite 3).

Haastatteluun osallistuneista nuorisoalan toimijoista käytetään myöhemmin termiä nuorisoalan ammattilainen. Tulosten esittelyssä voidaan viitata nuorisoalan ammattilaiseen myös haastateltavana tai vastaajana. Taustatiedoissa sekä tutkimustuloksissa saman vastauksen antaneiden määrä ilmaistaan sanallisesti, tai merkitsemällä se sulkuihin, esimerkiksi: haastateltavat (8) olivat nuorisoalalla työskenteleviä.

6.1 Yhteistyötä haastavat tai estävät tekijät

Tutkimushaastattelun ensimmäisenä varsinaisena avoimena haastattelukysymyksenä taustatietojen jälkeen oli: "Mitkä ovat esteenä tai haasteena nuorisoalan toimijoiden yhteistyölle?" Vastauksista tunnistettiin 11 erillistä asiasisältöä, jotka esitellään alempana taulukossa.

Haastatteluissa kaikki nuorisoalan ammattilaiset (8) toivat esiin resurssipulan yhteistyötä haastavana tai estävänä tekijänä. Vastauksissa mainittiin erikseen aikaan, talouteen, henkilöstöön ja tiloihin liittyvät resurssit. Erityisesti pienimpien kuntien osalta henkilöstöresursseihin liittyi työntekijöiden useat eri roolit, jolloin aika tai osaaminen yhteistyöhön nuorisoalan toimijoiden kanssa voi jäädä niukaksi. Myös taloudelliset resurssit nousivat esiin erityisesti pienimpien kuntien osalta. Toimintakulttuureissa sekä tavoitteissa tunnistettiin eroavaisuuksia eri toimijoiden välillä (mainittu 7/8 vastauksessa). Useissa vastauksissa mainittiin eri organisaatioiden (kunnat, 3. sektori,

seurakunnat) erilaiset työn painotukset, aikataulut sekä arvot, joiden koettiin haastavan tai muodostuvan jopa esteeksi yhteistyölle. Vaikeudeksi tunnistettiin myös yhteisten tavoitteiden löytäminen, sekä se, että yhteistyö ei näyttäydä hyödyllisenä kaikille yhteistyön osapuolille.

”Mutta tota esimerkiksi jos mä katson meiltä (kunnan nimi) niin kun on pieni paikkakunta niin sen yhden työntekijän työtehtävät jakautuu niin monesta, että sillä saattaa olla vaan se 2 päivää että työajasta sitä nuorisotyötä, että sitten on kaikkea muuta” H2

”...että kunnat tekee sitä keskenään aika eri tavalla, joten kun ei ole samanlaista vaikka organisaatiomallia tai samanlaisia toimintatapoja tai ihan samanlaista mitä tehdään ihan käytännössä, niin se voi olla hankala kuntien kesken löytää semmoista niinku, yhteistä tapaa tehdä. Sitten tietysti, niin ku, jos miettii vaikka seurakuntia, niin sitten siellä voi tulla vasta aatteelliset näkökulmat, että jos ajatellaan että, että niin ku, kunnan pitää kuitenkin tuottaa aika poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta palvelua, niin sitten se voi jossain kohdissa olla ongelma riippuen tietysti seurakunnasta ja sen toimintatavoista.” H3

”No luottamuksen puute oli mulla yksi mitä mä tuossa mietiskelin, ja sen luottamuksen rakentamisen vaikeus voi olla joskus, että puhutaanko niin eri kieltä taikka onko niin erilaisia persoonia sitten, että löydetään se yhteinen luottamus” H6

Maantieteelliset haasteet nousivat esiin 5/8 nuorisoalan ammattilaisen vastauksissa. Erikseen maantieteellisiin haasteisiin liittyen mainittiin pitkät välimatkat ja hajautunut asutus, joiden tunnistettiin vaikeuttavan toimijoiden yhteistyön lisäksi myös nuorten osallistumista toimintaan. Erityisesti pienimmillä paikkakunnilla mainittiin palvelujen huono saavutettavuus puutteellisen julkisen liikenteen takia. Työntekijöiden suuri vaihtuvuus sekä henkilöriippuvuus yhteistyössä nousi myös esiin viidellä ammattilaisella. Työntekijöiden vaihtuvuuden koettiin estävän yhteistyön jatkuvuuden, ja toisaalta tunnistettiin, että työntekijöillä on yksilöinä merkittävä vastuu yhteistyön tukemisessa: yksittäisen työntekijän passiivisuus tunnistettiin olevan esteenä yhteistyön toteutumiselle.

”(Kunnan nimi) koordinoi (alueellista nuorisotyötä) niin kyllä sen huomaa heti, että toisten kuntien kanssa saadaan niinku helpommin asiat

eteenpäin. Se on niin henkilöön sidottua, että toiset asiat tai niinku henkilöt saa sen asian niinku onnistumaan helpommin, kuin sitten toiset taas jahkailee, ja sitten se on ehkä tilanne ohi tai unohtunut ja tai myöhäistä ja näin.” H2

Nuorisoalan ammattilaisista 4/8 toi esiin havaintojaan liittyen lainsäädännöllisiin ja hallinnollisiin eroihin organisaatioiden välillä. Haasteina mainittiin salassapitovelvoitteet sekä raportointikäytänteiden eroavaisuudet. Myös erilaiset niin kutsutut sopimusmallit, erityisesti kuntien ja seurakuntien välillä, koettiin vaikeuttavan yhteistyön osalta muun muassa vastuunjako ja yhteisen työn aikatauluttamista. Myös yhteisen työn rakenteet ja toimintamallit puuttuivat neljän ammattilaisen mukaan. Osa haastatelluista mainitsi konkreettisten ja vakiintuneiden yhteistyömallien puutteen niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Verkostotyön tunnistettiin vaativan suunnitelmallisuutta ja koordinoituvastuusta, jotka koettiin olevan puutteellisia.

”No sitten ehkä vielä se, että se nuorisotyöllä ja työpajalla on tosi toimiva järjestö takana, niillä on se Into ry. Kunnallisen nuorisotyön yhdistys on vasta aloitellut eikä siitä ollut oikein vielä kuulunut, eikä se ole mitään vielä kauheasti vakuuttanut.” H1

”Kunnallisen nuorisotyön ja vaikka järjestötoimijoiden tai tota kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä, niin haasteena siinä on erityisesti se, että meillä on työaikaä käytettävissä ja usein nää kolmannen sektorin toimijat on vapaaehtoistoimintaan perustuvia. (...) Sitten toisaalta toimintaa ohjaava lainsäädäntö on erilainen. Meitä velvoittaa eri tavalla asiat, kun vaikka vapaaehtoisia.” H4

Nuorisoalan ammattilaiset (3/8) tunnistivat haasteena myös kilpailuasetelman eri toimijoiden välillä, sekä niin sanotun siiloutuneisuuden. Joissakin kunnissa oli tunnistettu toimijoiden kilpailua samoista nuorista ja niukista resursseista. Yhteisen näkökulman puute aiheutti siiloutuneisuutta. Kolme haastateltavaa nosti esiin myös viestinnän ja tiedonkulut ongelmat. Tiedonkulun koettiin olevan satunnaista ja yhteystiedot muilla toimijoilla puutteellisia tai epäselviä. Viestinnästä tunnistettiin puuttuvan suunnitelmallisuus sekä riittävä resurssointi.

”eikä se ole mikään kilpailu varsinkaan siellä pienillä paikkakunnilla, kun niitä lapsia ja nuoria ei riitä niihin joka harrastuksiin tai jokaiseen niinku

toimintaan niin, että jokainen järjestäisi sitä omanaan. Niin mun mielestä se olisi vähän niinku jopa pakko mennä niihin yhteistöihin.” H2

Muutamissa vastauksissa (3/8) tuli esiin myös kuntien välinen epätasapaino, mikä koettiin esteeksi nuorisoalan toimijoiden yhteistyölle kuntarajat ylittäen. Pienissä kunnissa työskentelevät ammattilaiset kokivat, että suuremmissa kunnissa ei koeta tarvetta yhteistyölle. Tämä aiheuttaa pienempien kuntien jäämisen ulkopuolelle. Yhteistyön koettiin myös joissakin tilanteissa olevan näennäistä. Myös luottamuksen ja jatkuvuuden puute nostettiin haasteeksi: erikseen mainittiin epäselvä päätöksenteko ja epävarmuus, jotka estävät avoimen yhteistyön. Viimeisenä tunnistettuna haasteena olivat nuorisoalaan vaikuttavat poliittiset ja ideologiset jännitteet, erityisesti alueellisesti, mutta myös koko yhteiskunnan tasolla. Esimerkiksi uskonnollisten tai ideologisten painotusten koettiin aiheuttavan vastakkainasetteluja ja jopa estävän yhteistyön toteutumisen.

”Sitten tietenkin ehkä tällä hetkellä yhteiskunnalliset ja poliittiset haasteet tai jotenkin ehkä se polarisoituminen. Niin sanotusti oikeisto vasemmisto tai tai... tai miten se nyt sitten sanoisi? Siis toi poliittinen sitoutumattomuus tietysti pitäisi niinku olla ihan ykkösen tärkeitä.” H1

Mitkä ovat esteenä tai haasteena nuorisoalan toimijoiden yhteistyölle?

Resurssipula	-aikaan, talouteen, henkilöstöön ja tiloihin liittyvät resurssit -erityisesti pienten kuntien osalta työntekijöiden useat eri roolit
Toimintakulttuurien ja tavoitteiden eroavaisuudet	-eri organisaatioiden erilaiset työn painotukset, aikataulut sekä arvot -yhteisten tavoitteiden löytäminen -yhteistyö ei näyttäytyä hyödyllisenä
Maantieteelliset haasteet	-pitkät välimatkat, hajautunut asutus -pienimpien paikkakuntien osalta huono saavutettavuus
Työntekijöiden suuri vaihtuvuus ja henkilöriippuvaisuus	-vaihtuvuus katkaisee yhteistyön jatkuvuuden

	-työntekijöiden passiivisuus yhteistyölle estää sen toteutumisen
Lainsäädännölliset ja hallinnolliset erot	-salassapitovelvoitteet ja raportointikäytäntöjen eroavaisuudet -eri sopimusmallit (kunta vs. seurakunta)
Yhteistyön rakenteiden ja toimintamallien puute	-konkreettisten ja vakiintuneiden yhteistyömallien puute paikallisesti, sekä valtakunnallisesti -verkostotyön vaatima suunnitelmallisuus ja koordinoitavuus puutteellista
Kilpailuasetelmat ja ”siiloutuneisuus”	-toimijoiden kilpailu samoista nuorista tai resursseista -yhteinen näkökulma työhön puutteellinen
Viestinnän ja tiedonkulun ongelmat	-tiedonkulku satunnaista, yhteystiedot puutteellisia ja epäselviä -viestinnästä puuttuu suunnitelmallisuus ja riittävä resurssointi
Kuntien välinen epätasapaino	-suuremmat kunnat eivät koe tarvetta yhteistyölle -pienien kuntien heikko osallisuus -yhteistyö näennäistä
Luottamuksen ja jatkuvuuden puute	-epäselvä päätöksenteko ja epävarmuus -avoin yhteistyö puuttuu
Poliittiset ja ideologiset jännitteet, alueellisesti / yhteiskunnallisesti	-uskonnolliset ja ideologiset painotukset -vastakkainasettelu

6.2 Yhteistyötä edistävät tekijät

Tutkimushaastattelun toisena avoimena haastattelukysymyksenä oli ”Mikä edistää nuorisoalan toimijoiden yhteistyötä?” Tämänkin osion vastauksista tunnistettiin 11 erillistä asiasisältöä, jotka esitellään alempana myös taulukon muodossa.

Nuorisoalan toimijat olivat eniten yhtä mieltä seuraavista tekijöistä, jotka edistävät toimijoiden välistä yhteistyötä. Nämä teemat nousivat esiin kuudella nuorisoalan ammattilaisella: yhteiset tavoitteet, luottamus ja henkilökohtaiset suhteet sekä säännölliset kokoontumiset toimijoiden välillä. Yhteiseksi yleiseksi tavoitteeksi ja päämääräksi nuorisoalan toimijoille tunnistettiin nuoren hyvinvoinnin edistäminen. Haastateltavat kokivat, että yhteinen tavoite ja nuoren nostaminen työn keskiöön auttaa ohittamaan taustaorganisaatioiden eroavaisuudet. Yhteisten tavoitteiden ollessa selkeitä ja kaikkien tiedossa, on yhteistyön toteuttaminen sujuvampaa. Toimijoiden välisen luottamuksen koettiin rakentuvan ajan myötä. Luottamuksen rakentumiseksi henkilökohtaisten suhteiden merkitys nousi korkealle. Kasvokkaiset tapaamiset ja muille toimijoille ajan antaminen nähtiin merkittävänä asioina yhteistyön edistämisessä. Lisäksi säännöllisten tapaamisten ja erilaisten työryhmien merkitys tunnistettiin. Tiivis vuoropuhelu eri toimijoiden kesken erilaisissa yhteistyön foorumeissa nousi esiin lähes kaikilla haastatelluilla.

”Tunnistetaan toistemme työt. Että tässä pienellä paikkakunnalla nimenomaan on tosi tärkeitä, että me niin tunnistetaan siellä seurakunnassa nuorisotyöntekijät ja heidän työalueensa ja se missä he niinku toimii ja he taas tunnistaa meidän ja sitten taas niinku esimerkiksi ne liikuntaseurat ja muut järjestöt 4H esimerkiksi vahvana toimijana meillä täällä niin tota tunnistetaan heidän niinku tavallaan tekemänsä työ” H6

Toimijoiden välistä yhteistyötä koettiin edistävän toiminnan selkeä koordinoituvastuu sekä työntekijöiden erilaisten roolien selkeys yhteistyössä (5/8 ammattilaista). Selkeä työnjako, selkeät koordinaattoreiden roolit sekä ymmärrys muiden toimijoiden tekemästä työstä koettiin helpottavan sujuvaa yhteistyötä. Lisäksi yhteisillä hankkeilla ja projekteilla koettiin pystyttävän lisäämään yhteistyötä. Erilaisten yhteisrahoitusten hakeminen koettiin tärkeänä, mutta myös paikallisesti sovitusti toiminnan toteuttaminen yhteisillä resursseilla edisti yhteistyötä.

”No mun mielestä hankkeet on semmoinen hyvä ja aika monessa korostetaankin yhteistyötä, että ne menee etusijalle niissä valinnoissa sitten. Niin se myös jo vähän pakottaa verkostoitumaan ja katsomaan, että no hei, voitaisiinko me yhdessä hakea tätä?” H2

Nuorisoalan ammattilaisista neljä tunnisti yhteistyötä edistävinä tekijöinä myös yksilöiden vastuun. Jokaisen ammattilaisen oma motivaatio ja sitoutuminen yhteistyöhön on tärkeää. Yhteistyön koettiin toimivan parhaiten silloin, kun mukana on motivoituneita ja sitoutuneita toimijoita. Lisäksi yhteiseen kieleen ja ymmärrykseen toiminnasta koettiin olevan tärkeää panostaa. Yhteinen termistö ja käsitteistä nuorisotyön toiminnoista koettiin edistävän nuorisoalan toimijoiden välistä yhteistyötä erityisesti yli sektori- ja kuntarajojen. Esimerkiksi ”liikkuva nuorisotyö” nostettiin esiin sellaisena käsitteenä, joka voidaan tulkita eri tavoin riippuen toimijasta.

”ehkä se tärkein edistävä tekijä on se, että ne toimijat on oikeasti kiinnostunut niistä asioista ja on vahvasti niinku halu edistää niitä asioita, niin ne vie niinku tietenkin kaikkein parhaiten. Se on se ykkösjuttu.” H7

”Tietyt asiat miten sitä vaikka sanoitetaan niin ne pitäisi olla suomen laajuisesti samoja, jotta me voitaisiin puhua tietyn termein tietyn tyyppisestä työstä, että kaikki tarkoittaisi kaikille samaa, että sitten kun se niinku se rintama olisi jotenkin saman asian takana ja vahva niin sitten se myös hyödyttäisi sitä työtä.” H3

Yhteistyössä arvostava ja neutraali työote muita ammattilaisia kohtaan nousi myös esiin (3/8). Yhteistyössä odotettiin arvostavaa asennetta, sekä ideologista sitoutumattomuutta ja nimittelemättömyyttä. Näillä asioilla koettiin pystyvän tukemaan avointa ja tasapuolista yhteistyötä. Myös esihenkilöiden ja ylipäättään organisaation työnjohdollinen tuki nousi esiin kahdessa vastauksessa. Työnjohdollisen tason sitoutuminen ja osallistuminen yhteistyöhön koettiin mahdollistavan rakenteellisen ja pitkäjänteisen yhteistyön. Toiminnan yhteensovittaminen ennakkoon koettiin tärkeäksi, jotta vältetään esimerkiksi päällekkäisen toiminnan tai tapahtumien järjestämiseltä. Viimeisenä esiin nostettavana asiana on kahden haastatellun esiin tuoma reflektoinnin ja oppimismahdollisuuksien tärkeys osana yhteistyön edistämistä. Yhteistyötä koettiin edistävän mahdollisuus pysähtyä, oppia ja arvioida yhteistä työtä ja yhdessä tekemistä.

”esihenkilöiden sitoutuminen, se on hirveän tärkeätä. Työntekijät usein näkee ne tekemiset paikat ja tekemisen kohdat, mutta jos esihenkilö ei

sitoudu myös siihen ja tule mukaan, anna taustatukea ja oo neuvotteluissa mukana, niin se työntekijä jää aika yksin ja se voi se tyssätä se koko työ siihen. Ja tarvittaessa tehdään ihan kirjallisia sopimuksia asioista, jotta voidaan aina tarkistaa, että ollaan turvallisilla vesillä.” H6

”Mikä edistää nuorisoalan toimijoiden yhteistyötä?”

Yhteiset tavoitteet	-yhteinen päämäärä -nuoren hyvinvoinnin korostaminen
Luottamus ja henkilökohtaiset suhteet	-luottamuksen rakentuminen ajan myötä -henkilökohtaiset ja kasvokkaiset kontaktit
Säännölliset tapaamiset ja työryhmät	-yhteiset palaverit, työryhmät, Teams-kokoukset -tiivis vuoropuhelu -kokoontumisen säännöllisyys
Toiminnan koordinointi ja roolien selkeys	-selkeä työnjako -koordinaattoriroolit -ymmärrys toisten toimijoiden tehtävistä
Yhteiset hankkeet ja resurssien jakaminen	-yhteisrahoitteiset hankkeet ja projektit -yhteisrahoitteiset toiminnot
Ammatillinen motivaatio ja sitoutuminen	-toimijoiden motivoituneisuus -yksilöiden sitoutuneisuus yhteistyöhön
Yhteinen kieli ja ymmärrys toiminnasta	-yhteinen termistö ja käsitteistö (esim. "liikkuva nuorisotyö") yli sektori- ja kuntarajojen
Arvostava ja neutraali työote	-arvostava asenne muita toimijoita kohtaan -ideologinen sitoutumattomuus ja nimittelemättömyys
Esihenkilöiden ja johdon tuen merkitys	-työnjohdollisen tason sitoutuminen ja mukanaolo

	-rakenteellinen ja pitkäjänteinen yhteistyö työnjohdon tukemana
Toiminnan yhteensovittaminen käytännössä	-yhteistyö arjen ja käytännön tasolla -yhteinen aikatauluttaminen, päällekkäisyyksien ehkäisy
Reflektointi ja oppimismahdollisuudet	-yhteisesti eri toimijoiden kanssa reflektointi, mahdollisuus pysähtyä, oppia ja arvioida yhteistyötä

6.3 Yhteistyön mahdollisuudet

Tutkimushaastattelun kolmantena avoimena haastattelukysymyksenä oli: ”Mitä mahdollisuuksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyö tarjoaa?” Vastauksista tunnistettiin 12 eri aiheisältöä, jotka esitellään alempana myös taulukossa.

Nuorisoalan ammattilaiset kokivat useimmiten mahdollisuutena nuorisoalan toimijoiden välisessä yhteistyössä resurssien yhdistämisen ja kustannustehokkuuden. Tämä tuotiin esiin seitsemässä vastauksessa. Yhteistyön koettiin mahdollistavan niin tilojen, henkilöstön, osaamisen kuin materiaalienkin yhteiskäytön. Erityisesti ammattilaiset nostivat resurssikysymyksen esiin pienimpien kuntien näkökulmasta. Yhteistyön nähtiin mahdollistavan päällekkäisyyksien ennalta ehkäisyn sekä tuovat mahdollisuudet tarjota sellaista toimintaa, johon yksittäinen taho ei pystyisi. Merkittäväksi asiaksi ammattilaisista kuusi nosti myös monipuolisen osaamisen. Mahdollisuutena nähtiin eri toimijoiden vahvuuksien hyödyntäminen, minkä koettiin tekevän toiminnasta entistä monipuolisempaa ja vaikuttavampaa. Erilaisia esiin nostettuja vahvuuksia olivat esimerkiksi kulttuuri- ja liikuntaosaaminen, leirityön osaaminen sekä järjestyksen valvojana toimimisen oikeus.

”No siis mahdollisuudet on rajattomat jos tahtotila on. Koska se voima usein mun mielestä on niinku niissä tekijöissä ei niinkään resursseissa. Monessa kunnassa rahat on aika vähissä ja ja pitää niin kun, keksiä miten ne asiat hoidetaan (...) Että ei voi vaan sanoa, että nyt niin kun vaan otetaan tuosta

kirstusta, koska siellä ei sitä rahaa ole. Mulle se vahvuus on siellä semmoisessa niinku innovatiivisuudesta.” H3

”...että onko järkevämpi paikkakunnalla olla vaikka 4H:lla, seurakunnalla ja kaupungilla erilliset toimitilat kaikilla, joissa on vähän samanlaisia asioita: paljon askartelutarvikkeita, paljon pelejä, biljardi, muita systeemeitä ja keittiömahdollisuudet ja muut että... Vai voisiko meillä olla yhteiset tilat ja yhdessä vastattaisiin ja hankittaisiin tavarat ja näin. Jolloin me sitten tuota tavallaan säästettäisiin niinku sellaisessa menossa ja sitten voitaisiin panostaa niihin ihmisiin, niihin tekeviin käsiin, että koska mä näen koko ajan kuitenkin myös sen, että yhä vaativammaksi tulee tää meidän tekemä työ. Samaa lapsimäärää kohden tarvitaan nykyään enemmän ohjaajia kuin ehkä 10 vuotta sitten, että meillä oli juuri leiripalaveri tuossa ja tehtiin palautekeskustelua. Niin siitä keskusteltiin, että kuinka monta ohjaajaa oikeasti tarvitaan, koska oli niin paljon erityislapsia leirillä. Eli me tarvitaan niinku se resurssin panostus niihin käsiin eikä niihin tiloihin.” H6

Laajempi ja parempi palveluiden saatavuus sekä saavutettavuus nähtiin myös yhteistyön mahdollisuutena (5/8). Esimerkkinä nostettiin toimijoiden jalkautuminen laajemmalle alueella, jolloin nuoria voidaan tavoittaa enemmän. Myös uusien toimintamallien, ideoiden ja innovaatioiden synty nousi viiden haastatellun vastauksessa esiin. Yhteistyön nähtiin mahdollistavan uusien ajatusten ja kokeilujen syntymisen, erityisesti toimijoiden jakaessa kokemuksiaan ja oppiessa toisiltaan.

” Etenkin just kun ajattelee tällaiset niinku pientä kuntaa. Niin kyllä se (yhteistyö) mun mielestä niinku semmoinen selviytymisen edellytys on jo lähtökohtaisesti. (...) Siellä on selkeästi niinku tunnistettu se, ja et nuoret ymmärtää myös sen, että niinku tälleen pieni kunta ja pienet resurssit niin isojen juttujen tekeminen vaatii sitä yhteistyötä.” H5

Yhteistyö nähtiin myös mahdollisuutena laajemmassa yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa sekä toimivien rakenteiden saavuttamisessa. Näin koki viisi vastaajaa. Yhteistyön avulla koettiin voivan vaikuttaa paremmin nuorten hyvinvointiin, osallisuuteen, päätöksentekoon, sekä myös muihin väestöryhmiin, kuten huoltajiin tai ikäihmisiin. Neljä haastateltua toi erikseen esiin nuorten osallistumismahdollisuudet ja osallisuuden vastauksissaan. Yhteistyön nähtiin tarjoavan nuorille laadukkaampia ja monipuolisempia tapoja osallistua, vaikuttaa ja tulla kuulluksi, sekä määrällisesti myös

enemmän vaihtoehtoja vaikuttamiseen. Yhteistyöllä nähtiin olevan mahdollisuus parantaa nuorten aitoa toimijuutta, ei vain niin sanottuna kuunteluyhteisönä toimimista.

”Mutta itse siis siis niinku just verkostoyhteistyö ja yhteinen toiminta, ja se osallisuus. Niin se on jotenkin... se on niinku nuorisotyön semmoinen niinku, semmoinen kirkkain ydin. Niin jotenkin sitä ei saisi kadottaa mihinkään semmoiseen... vastakkainasetteluun ja polarisoitumiseen, niinku sen takia että se ei vie ketään niinku eteenpäin. Että sitten kun pystyttäisiin yhteisesti mennä eteenpäin niin. Totta kai silloin se tuo myös niinku enemmän.” H1

Yhteistyöllä nähtiin olevan myös mahdollisuus toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen ja juurruttamiseen (4/8). Yhteistyön nähtiin auttavan toiminnan tekemisessä pysyvämmäksi ja erilaisten toimintamallien vakiinnuttamisessa, huolimatta rahoituksen epävarmuudesta ja muutoksista rahoituksessa. Myös toisilta toimijoilta saatu vertaistuki ja ammatillinen kehittyminen koettiin mahdollisuuksina. Yhteistyö mahdollistaa nuorisoalan ammattilaisten mukaan yhdessä oppimista, sparrausta sekä kokemusten jakamista. Yhteisen arvopohjan ja tavoitteiden saavuttaminen osana yhteistyötä tunnistettiin lopulta johtavan nuorten etuun. Yhteistyöllä nähtiin pystyttävän yhdistämään eri organisaatioiden toimijoita niin, että yhteistyö rakentuu yhteiselle tavoitteelle.

”Mutta sitten se kehittäminen on varmaan yksi semmoinen asia, että tota kun on useampi pää ja useampi tulokulma, niin kyllä me ihan varmasti niinku paremmin osataan vastata siihen meidän kunnan nuorten palvelutarpeeseen ja luoda niitä palveluita.” H6

Lopuksi vielä muutamia yksittäisempiä asioita, joita ammattilaiset toivat esiin. Kaksi heistä nosti esiin digitaalisuuden hyödyntämisen ja sitä kautta saavutettavuuden parantamisen. Digitaalisuuden nähtiin mahdollistavan vuorovaikutuksen laajemmalla alueella nuorisoalan toimijoiden välillä, mutta myös isomman nuorisojoukon tavoittelun verkossa yhteistyössä, yhteisellä osaamisella. Myös toiminnan ja tapahtumien laajentamisen ja niiden vaikuttavuuden lisääminen nousi esiin kahden haastatellun vastauksissa. Yhteistyön kautta koettiin voitavan järjestää isompia tapahtumia, joilla tavoitetaan enemmän nuoria ja jotka tarjoavat laadukkaampaa sisältöä. Yhtenä konkreettisenä asiana nostettiin esiin myös hallinnollinen joustavuus. Tästä esimerkkinä oli lahjoitusten vastaanottaminen: yhdistysten ja kuntien välisen yhteistyön tunnistettiin mahdollistavan byrokratian keventämisen, joustavamman taloudenhallinnan sekä joustavammat mahdollisuudet lahjoitusten hyödyntämiseen toiminnassa.

”mutta sitten yhdistys on niinku sen että sitten meillä on niinku mahdollisuus esimerkiksi sitten käyttää sitä pankkikorttia niinku suoraan.” H1

”Mitä mahdollisuuksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyö tarjoaa?”

Resurssien yhdistäminen ja kustannustehokkuus	-tilojen, henkilöstön, osaamisen ja materiaalien yhteiskäyttö -lisäresursseja pieniin kuntiin -estää päällekkäisyyksiä -mahdollistaa toimintaa, johon yksittäinen taho ei pystyisi
Monipuolinen osaaminen ja erikoistuminen	-eri toimijoiden vahvuuksien hyödyntäminen (esim. kulttuuri, liikunta, leirityö, järjestyksenvallonta) -toiminta rikkaampaa ja vaikuttavampaa
Laajempi ja parempi palveluiden saavutettavuus nuorille	-palvelujen saatavuus ja saavutettavuus parantuu eri alueilla -toimijoiden jalkautuminen laajemmalle alueelle -useampien nuorten tavoittaminen
Uusien toimintamallien, ideoiden ja innovaatioiden synty	-uusien ajatusten ja kokeilujen syntyminen -toimijat jakavat kokemuksiaan ja oppivat toisiltaan
Laajempi yhteiskunnallinen ja rakenteellinen vaikuttavuus	-vaikuttaminen nuorten hyvinvointiin, osallisuuteen, päätöksentekoon ja myös muihin väestöryhmiin (esim. ikäihmiset, vanhemmat)
Nuorten osallistuminen ja osallisuuden vahvistuminen	-nuorille enemmän mahdollisuuksia osallistua, vaikuttaa ja tulla kuulluksi
Toiminnan jatkuvuus ja juurruttaminen	-pysyvämpää toimintaa -vakiintuneemmat toimintamallit

Vertaistuki ja ammatillinen kehittyminen	-tuki erityisesti yksin työskenteleville -yhdessä oppiminen, kokemusten jakaminen -sparraus
Yhteinen arvopohja ja tavoitteet – nuoren hyvä	-yhteinen tavoite edistää nuorten hyvinvointia -yhdistää eri organisaatioiden toimijoita
Digitaalisuuden hyödyntäminen ja saavutettavuuden parantaminen	-digitaalisten alustojen käyttö nuorten tavoittamiseen ja vuorovaikutuksen lisäämiseen laajalla alueella
Tapahtumien ja toiminnan laajentaminen ja vaikuttavuus	-mahdollisuus järjestää isompia tilaisuuksia ja tapahtumia -tavoitetaan enemmän nuoria -laadukkaampi sisältö
Hallinnollinen joustavuus	-byrokratian keventäminen -joustavampi taloudenhallinta ja lahjoitusten hyödyntäminen

6.4 Konkreettisia yhteistyön edistämisen tapoja

Tutkimushaastattelun neljäntenä ja viimeisenä avoimena haastattelukysymyksenä oli: ”Mitä tulisi (konkreettisesti) tehdä, jotta organisaatio- ja kuntarajat ylittävään yhteistyöhön päästään?” Vastauksista tunnistettiin 11 eri asiasisältöä, jotka esitellään taulukossa. Nuorisoalan ammattilaiset nostivat esiin useita erilaisia konkreettisia yhteistyön edistämisen tapoja. Konkreettisia esimerkkejä on hyödynnetty erityisesti suositusten laatimisessa seuraavassa luvussa 7 Johtopäätökset.

Teeman alla useimmiten toistuva vastaus konkreettisiin toimenpiteisiin liittyen oli resurssien yhteiskäyttö ja työnjako (6/8). Nuorisoalan ammattilaiset nostivat erikseen esiin resurssien jakamisen tilojen, henkilöstön, välineiden ja kuljetusten osalta. Resurssien jakaminen nähtiin tehokkaaksi tavaksi lisätä yhteistyötä ja parantaa

palveluiden saavutettavuutta. Hankerahoitukset ja erilaiset projektit koettiin merkittävinä tekijöinä yhteistyön käynnistämisessä. Yhteistyön aloittaminen hankkeiden avulla koettiin mahdollistavan hyvin konkreettisen tekemisen, resurssien jakamisen ja uusien toimintamallien kokeilemisen. Myös verkostojen rakentaminen ja ylläpito nähtiin tärkeinä toimintatapoina. Säännölliset tapaamiset, verkostot ja työryhmät nähtiin eri toimijoita yhteen kokoavina alustoina, jotka tukevat luottamuksen rakentumista. Myös moniammatillisten tiimien kokoontuminen yhteen nähtiin tukevan yhteistä toimintaa ja tiedonkulkua kolmen haastateltavan mukaan.

”No etenkin nykyään korostuu ne hankkeet, koska kaikilta nuorisojärjestöiltä ja nuorisotoimijoilta koko ajan vähennetään niitä niinku, tukia niin niin, yhteistyö senkin tiimoilta korostuu varmasti jatkossa” H2

Yhteinen suunnittelu, toimintamallit sekä toiminnan koordinointi koettiin tärkeinä konkreettisina askelina yhteistyön edistämiseksi (6/8). Hyvien toimintamallien ja käytäntöjen jakamisella nähtiin pystyttävän välttämään päällekkäisyyttä. Yhteisen suunnittelun nähtiin mahdollistavan nuorille mielekkäämmän ja laajemman tarjonnan. Tavoitteena nähtiin yhteistyöhön perustuvien palveluiden rakentaminen.

”Niinku koota vaikka järjestökenttä yhteen ja istuu alas ja kohdata ihmiset kasvokkain, niin sitten tietäisi, että kuka tekee mitä ja minkälainen tyyppi siellä on, niin sitten se lähestyminen on aina helpompaa, että mä jotenkin ajattelen, että tuntee toiset, niin se yhteistyö käynnistyy helpommin” H3

Merkittävänä edistämisen tapana nähtiin myös johto- ja esihenkilötason tuki ja sitoutuminen (5/8). Ammatillaiset tunnistivat, että yhteistyön tulee olla organisaation johdon tukemaa ja suunnitelmallisesti resursoitua – ei työntekijän "ylimääräinen intohimo". Esihenkilöiden aktiivisuus nähtiin ratkaisevana tekijänä. Toisena ratkaisevana asiana nähtiin nuorten osallistaminen yhteistyöhön ja sen suunnitteluun alusta alkaen. Nuorten osallistamisella koettiin pystyttävän varmistamaan toiminnan mielekkyys ja lisäämään nuorten sitoutumista (4/8).

”Josta päästään sitten taas siihen asiaan, että kuka sitä nuorisotyötä siellä kunnassa johtaa. Minkälainen henkilö, joka päättää niistä resursseista ja työajan käytöstä, niin silläkin on merkitystä että onko se joku sivistystoimenjohtaja, jonka suoria alaisia nuorisotyöntekijät on vai onko sitten jo ihan niinku nuorisotyön osaaja.” H4

Ammattilaisista neljä nosti esiin yhteisen tavoitteen ja ymmärryksen rakentamisen. Useassa vastauksessa todettiin, että nuorten hyvinvointi tulee nähdä yhteisenä päämääränä yli sektori- ja kuntarajojen. Tämän koettiin vaativan yhteisiä pelisääntöjä, yhdenvertaisuuden korostamista ja sektorirajojen purkamista. Tähän teemaan liittyi myös kulttuurinen ja asenteellinen muutos, joka nousi esiin neljässä haastattelussa. Välttämättömänä nähtiin ammattilaisten astuminen "omasta kuplasta pois." Tavoitteena on oltava aidosti yhteistyöhön perustuva toimintakulttuuri, ei kilpaileva.

"vaikka käydä sitä keskustelua, että hei ei tehdä päällekkäistä toimintaa, että OK, teillä onkin tuossa niinku seurakunnan nuorten ilta, niin ei meidän kannata pitää niinku tuona päivänä nuokkaria" H5

"Kun ihmiset tuntevat toisensa ja sitten se tiimi oppii niinku tuntemaan itsensä, ja tietää sitten, että mihin kaikkeen yhdessä pystytään, niin ne on ehkä sellaiset jutut, ja nimenomaan se, että semmoinen turha raja-aitojen ylläpitäminen, niin se on tänä päivänä turha." H8

Haastatteluissa nousi myös esiin lainsäädännön ja rakenteiden kehittäminen (3/8), yhteistyön sisällyttäminen koulutukseen ja työnkuviin (2/8) sekä viestintä päättäjille ja työn näkyväksi tekeminen (2/8). Lainsäädännöstä toivottiin velvoittavampaa, niin nuorisoalan toimijoille kuin muulle verkostolle. Myös valtion tasolta tuleva strateginen ohjaus ja yhteistyörakenteiden vahvistaminen nähtiin tärkeänä keinona laaja-alaisen yhteistyön varmistamiseksi. Lisäksi koettiin, että nuoriso-, sote ja -turvallisuusalan koulutuksissa tulisi vahvistaa verkostotyön ja yhteistyötaitojen kehittämistä. Tärkeänä nähtiin myös se, että yhteistyöhön tunnistetaan tarvittavan työaika, ja sen tulisi olla kirjattuna työnkuviin. Myös nuorisotyön ja siinä toteutettavan yhteistyön merkitys ja tulokset on tärkeä viestiä aktiivisesti päättäjille, jotta se saa tarvittavan tuen.

"Ehkä mä kaipaisin enemmänkin sellaista niin kun, jopa sellaista niinku vaikka valtion taholtakin johdettuja sellaisia niinku yleisiä yhteisiä linjauksia ja ja semmoista niin kun... että tällä hetkellä monessa laissa on kirjattu monialainen yhteistyö, mutta se että se ei ole oikein kenenkään vastuulla. Eikä se ole oikein, kun niin kun mä koen, että sitä johdetaan aika huonosti ja sitten se johtaa siihen, että usein ne yhteistyösuhteet perustuu hirveästi niinku henkilökemioihin tai johonkin siihen että... että no tuolla työskentelee semmoinen tyyppi, jonka mä tunnen niin mä voin soittaa sinne. Kun mä taas ajattelen, että se ei saisi olla niin, vaan sen pitäisi olla niinku ikään kun perustyötä että tehdään yhteistyötä." H4

Mitä tulisi (konkreettisesti) tehdä, jotta organisaatio- ja kuntarajat ylittävään yhteistyöhön päästään?

Resurssien yhteiskäyttö ja työnjako	-toimijoiden välinen resurssien jakaminen – tilat, henkilöstö, välineet ja kuljetukset -palveluiden saavutettavuus paranee
Hankerahoitus ja projektit yhteistyön käynnistäjinä	-aloittaminen hankkeiden avulla mahdollistaa: -konkreettisen tekemisen -resurssien jakamisen -uusien toimintamallien kokeilemisen
Verkostojen rakentaminen ja ylläpito	-säännölliset tapaamiset, verkostot ja työryhmät -luottamuksen rakentaminen
Yhteinen suunnittelu, toimintamallit, toiminnan koordinointi ja tiimityö	-ehkäisee päällekkäisyyksiä -mahdollistaa nuorille mielekkäämmän ja laajemman tarjonnan -yhteistyöhön perustuvien palveluiden rakentaminen -toimivien mallien ja käytäntöjen levittäminen - säännöllisesti kokoontuvat moniammatilliset tiimit
Johto- ja esihenkilötason tuki	-tulee olla organisaation johdon tukemaa ja suunnitelmallisesti resursoitua – ei riippuvainen yksilöiden toimintatavasta -esihenkilöiden aktiivisuus ratkaisevaa
Nuorten osallistaminen yhteistyöhön	-nuoret mukaan suunnitteluun alusta alkaen -> varmistetaan toiminnan mielekkyys, lisätään nuorten sitoutumista
Yhteisen tavoitteen ja ymmärryksen rakentaminen	-nuorten hyvinvointi yhteisenä päämääränä yli sektori- ja kuntarajojen -yhteiset pelisäännöt, yhdenvertaisuuden

	korostaminen ja sektorirajojen purkaminen
Kulttuurinen ja asenteellinen muutos	-ajattelutavan muutos – "omasta kuplasta pois" - aidosti yhteistyöhön perustuva toimintakulttuuri, ei kilpaileva
Lainsäädännön ja rakenteiden kehittäminen	-velvoittava lainsäädäntö, strateginen ohjaus ja yhteistyörakenteiden vahvistaminen valtion/alueen tasolla
Yhteistyön sisällyttäminen koulutukseen ja työnkuviin	-verkostotyön ja yhteistyön taitojen opetuksen lisääminen nuoriso-, sote- ja turvallisuusalan koulutukseen -yhteistyö osaksi tehtäväkuvaa ja työaika, ei vain ylimääräinen tehtävä
Viestintä päättäjille ja työn näkyväksi tekeminen	-nuorisotyön merkitys ja tulokset viestittävä aktiivisesti päättäjille -nuorisotyölle sen tarvitsema tuki

7 Johtopäätökset

Suosituksen luomisessa on huomioitu tutkimushaastatteluista saatavan aineiston lisäksi opinnäytetyöhön kerätty teoriatausta. Suositusten luomisessa opinnäytetyön tekijän tukena on toiminut toimeksiantajan Nuorisoala ry:n edustajat, jotta opinnäytetyön tuotoksena laadittavat suositukset vastaisivat mahdollisimman hyvin toimeksiantajan määrittelemään tarpeeseen. Suositukset on kohdennettu erityisesti nuorisoalan johtotehtävissä toimivien työn tueksi, mutta myös kaikissa eri nuorisoalan rooleissa toimivat henkilöt pystyvät valikoimaan suosituksista omaa työtään koskevia teemoja ja edistämään niiden toteutumista osana omaa tehtäväänsä. Suosituksia voi hyödyntää esimerkiksi niin sanottuna tarkastuslistana oman vastualueen yhteistyön muotoja tarkastellessa: mitkä asiat jo toteutuvat, mikä vaativat vielä kehittämistä.

Suosituksia on jaettu kolmeen eri tasoon: rakenteellinen taso, kulttuurinen taso ja toiminnallinen taso. Jäsentelyllä on pyritty selkeyttämään laajaa kokonaisuutta, sekä jäsentelemään lukijalle suosituksia helpommin sisäistettäväksi. Jokaisen tason alla on 1-6 erillistä aihetta, sisältäen mahdollisimman konkreettisia, käytännön toimenpiteitä.

Rakenteellinen taso

1. Resurssit, vastuut ja osaaminen on jaettu systemaattisesti

Edellyttää:

- alueelliset resurssit ja toiminnot (mm. tilat, osaaminen, materiaalit) on kartoitettu
- alueellinen työnjako on suunniteltu osaamisen ja resurssien mukaan
- selkeät vastuut ja yhteiset linjaukset resurssien käyttämiseksi on sovittu
- toimijakohtaiset erityisosaamiset on tunnistettu ja niitä hyödynnetään
- koulutuksia järjestetään ristiin oppimiseksi eri toimijoiden välillä
- toisten toiminnoissa vierailaan ja toteutetaan benchmarkkausta

2. Yhteistyössä on selkeät roolit ja koordinaointi

Edellyttää:

- yhteiset muistio- tai sopimusmallit yhteistyöstä on laadittu

- vastuuhenkilöiden roolitus ja yhteistyö on määritelty osana työnkuvia

3. Päätäjille ja sidosryhmille viestitään yhteistyöstä aktiivisesti

Edellyttää:

- yhteistyön vaikutukset on tehty näkyväksi; tarinat, luvut ja esimerkit
- tilaisuuksia on järjestetty, joissa yhteistyön hyödyt tulevat esiin
- yhteinen tavoitelause on luotu, joka kiteytetään yhteistyön arvon ulkopuoliselle taholle
- vaikuttamistyöhön osallistutaan yhdessä

4. Yhteistyökäytännöt on dokumentointi ja vakiinnutettu

Edellyttää:

- yhteistyölle on laadittu kirjalliset pelisäännöt, mallit ja vastuut
- perehdytys- ja mentorointikäytännöt on luotu uusille toimijoille
- yhteistyötä dokumentoidaan säännöllisesti varmistaen jatkuvuus henkilöstövaihdoksissa

5. Hallinnollinen joustavuus ja yhteensovittaminen toteutuu

Edellyttää:

- hallinnolliset esteet yhteistyölle on tunnistettu ja ratkaisuja löydetty
- resurssien yhteensovitus on toteutettu realistisesti

6. Yhteistyöllä suunnataan kohti pitkäjänteistä vaikuttavuutta

Edellyttää:

- pitkän aikavälin suunnitelmat on laadittu, ja niitä päivitetään säännöllisesti yhdessä
- yhteistyön toimivuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti
- yhteistyö tunnistetaan valtakunnallisen vaikuttamisen välineeksi
- yhteistyössä on tilaa kokeiluille ja oppimiselle

Kulttuurinen taso

1. Yhteiset tavoitteen ja arvopohja on määritelty

Edellyttää:

- yhteinen visio ja/tai tavoitekartta on luotu: "Miksi teemme tätä yhdessä?"
- yhteistä kieltä ja käsitteistöä on vahvistettu ymmärryksen parantumiseksi
- yhteisiä strategiapäiviä ja/tai yhteiskehittämisen työpajoja on toteutettu tukemaan yhteistä suuntaa

2. Nuoria osallistetaan aidosti yhteistyön kehittämiseen

Edellyttää:

- nuorten näkemyksiä integroidaan päätöksentekoon ja suunnitteluun
- nuoria on kuultu esimerkiksi nuorisoraatien, osallistavan budjetoinnin ja digitaalisten kyselyiden keinoin
- nuorten ääni näkyy aidosti myös yhteistyön rakenteissa

3. Kulttuurinen muutos: "pois poteroista"

Edellyttää:

- yhteinen missio on olemassa ja se korostuu yhteistyössä – ei vain organisaatiokohtaiset näkökulmat
- esteet ja mahdollinen "kitka" on tunnistettu ja niitä on käsitelty avoimesti
- ulkopuolisia fasilitaattoreita/työnohjaajia on hyödynnetty neutraalin tilan rakentamiseksi

4. Työn johto ja esihenkilöt ovat sitoutuneet yhteistyöhön

Edellyttää:

- yhteistyön rooli näkyy vahvasti toimijoiden strategiassa, budjetissa ja osana johtamistyötä
- johdon tuki mahdollistaa työajan, resurssit ja mandaatin yhteistyölle

- sitoutunut johto varmistaa yhteistyön jatkuvuuden myös henkilöstövaihdosten aikana

5. Työntekijöitä tuetaan yhteistyössä niin ammatillisesti kuin inhimillisesti

Edellyttää:

- Mentorointia, vertaistukea ja koulutusmahdollisuuksia tarjotaan yli organisaatio- ja kuntarajojen
- yhteisiä onnistumisia on nostettu esiin ja aktiivisia toimijoita palkitaan yhdessä
- Jaksamisesta huolehditaan – yhteistyö voimavaraksi, ei kuormittavaksi tekijäksi yksilöille

Toiminnallinen taso

1. Toimivat verkostot: säännölliset kokoontumiset ja vuorovaikutus

Edellyttää:

- Pysyviä yhteistyöverkostoja ja työryhmiä on perustettu (esimerkiksi alueellisesti ja/tai erilaisten teemojen mukaan, moniammatillisesti ja poikkihallinnollisesti)
- verkostoihin on nimetty vastuuvetäjät
- hybridimalleja (lähi + etä) käytetään kokoontumisissa sekä vuorovaikuttamisessa saavutettavuuden parantamiseksi

2. Yhteistyön käynnistäminen hankkeilla ja rahoituksella

Edellyttää:

- hankkeiden hyödyntäminen yhteistyön aloituksessa ja uusissa kokeiluissa
- hankkeisiin kirjataan toimintojen lisäksi yhteistyörakenteet
- rahoitusta kohdennetaan erityisesti pysyvyyttä vahvistaviin yhteistyön toimintoihin

3. Digitaalisuuden hyödyntäminen yhteistyön mahdollistajana

Edellyttää:

- yhteisiä digialustoja on otettu käyttöön tiedonjakoon, ideointiin, suunnitteluun ja viestintään

8 Pohdinta

Tutkimuksen loppupuolella on merkityksellistä analysoida, mitä saadut tulokset merkitsevät suhteessa tutkimuksen kehittämistehtävään, sekä aiempaan teoriaan ja tutkimukseen. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 105.) Tulokset ovat osittain samassa linjassa aiemman, niin paikallisen kuin kansainvälisenkin teorian ja tutkimustiedon kanssa, mutta toisaalta tuovat lisää syvyyttä tutkittavaan aiheeseen, sekä tietoa juuri tämänhetkisestä, ajankohtaisesta tilanteesta Suomessa. Teoriatausta on toiminut tukena suositusten laatimisessa, mutta tärkeää, syvällisempää tietoa saatiin kerättyä tutkimushaastatteluiden avulla. Tutkimushaastattelujen tuloksilla oli merkittävä rooli suositusten luomisessa.

Haastattelujen tuloksissa oli tunnistettavissa runsaasti yhtymäkohtia myös teoriaosuudessa esiteltyyn aiempaan tutkimustietoon. Aiemmissä tutkimuksissa tuotiin esiin muun muassa nuorisotyön yhteistyön perustuminen vapaaehtoisuuteen, merkityksellisyyteen ja luottamukseen: samoja teemoja nousi esiin myös haastattelujen tuloksissa. Toisaalta vapaaehtoisuuden ja -muotoisuuden rinnalla tärkeäksi tunnistettiin selkeät rakenteet, tavoitteet ja moniammatilliset taidot. Myös nämä aiheet nousivat tuloksissa esiin, ja esimerkiksi lainsäädäntöön ja muuhun valtakunnalliseen ohjaukseen kaivattiin lisää panostusta. Aiemmassa tutkimuksessa ja teoriataustassa muun muassa resurssipula, erilaiset toimintakulttuurit ja yhteistyön tarpeen tunnistamattomuus nousivat esiin esteinä yhteistyölle, ja myös haastateltavat tunnistivat samoja esteitä.

Yhteistyötä nuorisoalalla ei pidä nähdä vain keinona selviytyä resurssihaasteista, vaan se tulee nähdä strategisena mahdollisuutena, jolla voidaan muun muassa 1. tuottaa enemmän vaikuttavuutta vähemmällä 2. tarjota parempia palveluita nuorille ja 3. vahvistaa koko alan osaamista ja resilienssiä. Yhteistyössä merkittävää on myös tunnistaa ja tunnustaa se, että yhteistyö ei tapahdu itsestään. Se vaatii mm. rakenteita ja resursseja, johdon ja kentän sitoutumista, yhteistä tahtotilaa, nuorten osallisuutta sekä avoimuutta ja pitkäjänteisyyttä.

8.1 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön arvioinnin kannalta olennaista on se, että opinnäytetyöprosessista tulee kokonaisuudessaan luotettava. Tutkimuksellisessa kehittämistyössä luotettavuuden ja

arvioinnin kohteita ovat kehittämisprosessi, neuvottelu- ja yhteistyötilanteet ja tulokset. (Vilkkä 2021, 185, 189.) Opinnäytetyössä noudatettiin Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa -ohjetta. Lisäksi tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimiin humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettisiin ohjeisiin sitouduttiin koko prosessin ajan. (Arene 2020, 5.)

Tutkimushaastattelun eettisiä kysymyksiä ovat informointi, haastateltavien kohtaaminen ja tutkimustilanteen eettiset kysymykset (Vilkkä 2021, 122). Haastattelukutsu oli avoin kaikille. Kutsua jaettiin avoimesti Nuorisola ry:n kautta, jolloin haastattelukutsu oli neutraalimpi verraten, jos kutsu olisi lähtenyt suoraan tutkijalta. Haastattelukutsussa sekä haastatteluun ilmoittautuessa haastateltava sai tietoa tutkimuksen sisällöstä, henkilötietojen käsittelystä ja tutkimuksen käytännön toteutuksesta, kuten siitä, miten kerättävän aineiston käsittelyn ja säilyttämisen elinkaari on suunniteltu turvalliseksi. (ks. liite 1, liite 2; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 9-11). Haastateltavilta kerättiin vain välttämättömät tiedot, kuten tavoitteena tutkimuksissa on. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 11; ks. liite 2, liite 3) Henkilötietoja ja muuta aineistoa säilytettiin opinnäytetyöraportin hyväksymiseen, ja ne hävitetään viimeistään 31.12.2026.

Haastatteluista ennen varauduttiin eettisestä näkökulmasta siihen, että haastateltavat voivat olla haastattelijalle ennestään tuttuja. Haastattelukutsussa mainittiin, kuka haastattelijana toimii. Tässä tutkimuksessa haastateltavan ja haastattelijan välillä olisi voinut olla esimerkiksi esihenkilö-työntekijä suhde, sillä haastattelija työskenteli itse kaupungin nuorisotyössä esihenkilönä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut tässä tutkimushaastattelussa. Mitä läheisempi suhde haastateltavalla on kohteeseen, sitä herkempi tulee olla, sillä kokemukset ja niistä muotoutuneet käsitykset saattavat vaikuttaa tulkintoihin, sekä huomioida myös, millainen luottamus osapuolten välillä vallitsee (Vilkkä 2019, 123, 200.) Myös tutkijan ja tutkittavan välisen etäisyyden ja eron tekeminen maailmoin on ymmärtämisen kannalta suotuisa asia. Tutkijan tulee muistaa, että tutkittavan maailma ei ole tutkijan maailma, vaikka he olisivat keskenään niin sanotusti sisäpiiriläisiä. (Vilkkä 2021, 196.) Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista, kuten sen tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2019, 8) ohjeen mukaan kuuluukin olla. Haastattelijat hyväksyivät suostumuksen haastatteluun (ks. liite 2).

Tutkimuksen validiteettia suhteessa otoskokoan ei voida määrittellä yksinkertaisesti. Validiteettia varmistaessa kiinnitetään huomio onnistuneeseen perusjoukon valintaan ja määrittelyyn tutkimuksen kannalta. (Vilkkä 2021, 193.) Tässä tutkimuksen luotettavuutta

pyrittiin lisäämään mahdollisimman laajalla otannalla: tavoitteena oli saada valtakunnallisesti hajontaa haastateltavista kunnista, sekä saada mukaan eri organisaatiotasoilla työskennelleitä (kunta, seurakunta ja 3. sektori), ja eri urapolun vaiheissa olevia (esim. työntekijä, esihenkilö, johtaja). Kaikkiin tavoitteisiin päästiin haastateltavien osalta. Haastattelutilanne toteutettiin videoyhteydessä Teamsissa. Jokaisesta haastattelusta tehtiin tallenne, jotta havainnot olisivat mahdollisimman tarkkoja. (Vilka 2021, 187). Tallenteet tallennettiin yksityiseen oppilaitoksen Onedrive-pilvipalveluun.

Haastattelijoiden yksityisyys on osa tutkimuseettisiä periaatteita. (Vilka 2021, 119). Tämän varmistamiseksi valmiissa raportissa julkaistaan ainoastaan seuraavat tiedot: 1. haastateltavien määrä / maakunnan nimi 2. Haastateltavien kuntien koko (pienimmän kunnan sekä suurimman kunnan asukasluku satojen tarkkuudella) 3. organisaatiosektorit, joissa haastateltavat ovat työskennelleet 4. Haastateltavien urapolun vaiheet (työntekijä, keskijohto, ylin johto). 5. Kokemukset nuorisotyöstä työvuosina. Näin lukija ei pysty yhdistämään tietoja keskenään ja päättelemään yksittäisen haastatellun taustatietoja. Tietosuojalain mukaisesti tutkija käsittelee tietoja vain siihen tarkoitukseen, johon lupa on tutkittavilta saatu. (Tietosuojalaki 5.12.2018/1050.)

Laadullisessa tutkimuksessa kriteerit luotettavuudelle ovat totuus, soveltavuus, pysyvyys ja neutraalisuus. Analyysin luotettavuutta arvioidessa on tärkeää, että tutkija kykenee abstraktiin ajatteluun ja pystyy täsmällisesti ilmaisemaan analyysin. Raportissa esitetään suoria lainauksia tarpeeksi, jotta analyysiä ja arviointia voi seurata ja tietää, mihin ne perustuvat. Tuloksia arvioidaan suhteessa aikaisempiin tutkimuksiin. (Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2020.) Tutkijan omilla tutkimustaidoilla on vaikutusta tutkimuksen luotettavuuteen (Vilka 2021, 186.) Tämän opinnäytetyön tekijällä on kokemusta opinnäytetyön tekemisestä parityönä Sosionomi (AMK) opinnoista. Kyseessä ei kuitenkaan ollut tutkimushaastatteluna toteutettava opinnäytetyö, joten siitä tekijällä ei ollut entuudestaan kokemusta. Kehittämistoiminnasta kokemusta on kertynyt johtotehtävistä sekä projektitehtävistä. Kokemusta nuorisotyöstä sekä sen johtamisesta on kertynyt muutaman vuoden ajalta, joten tässäkin tutkimuksessa hyödynnettävät nuorisotyön käsitteet ja toimintaympäristöt ovat tutkijalle entuudestaan melko tuttuja. Opinnäytetyössä kehitetyt suositukset ovat julkisesti jokaisen nuorisoalan toimijan käytettävissä.

Kokemus nuorisotyöstä ja sen johtamisesta olivat hyödyksi tutkimusta tehdessä, kun tutkittava aihe ja siihen liittyvät käsitteet olivat entuudestaan tuttuja. Tutkimuksen tekeminen tuo lisää asiantuntijuutta ja osaamista nykyiseen työtehtävään ja tulevaisuudessa erinäisiin johtamis- ja kehittämistehtäviin. Opinnäytetyöprosessissa asiantuntijuus kehittyi suhteessa haastattelujen toteuttamiseen, organisaatio- ja kuntarajoja ylittävän työn kehittämiseen ja johtamiseen, sekä tulevaisuuden skenaarioiden ennakoimiseen.

8.2 Jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyön luonnollinen jatkumo voisi olla kehittämistyön, eli luotujen suositusten, testaaminen konkreettisesti käytännön ympäristössä. Mahdollisuutena olisi esimerkiksi tutkia, miten suositusten käyttöön ottaminen onnistuu kunnissa, sekä alueellisesti. Tutkimus vaatisi kunnan tai kuntien sitoutumista toimenpiteiden käytäntöön viemisessä ja asian tiivistä raportointia opinnäytetyön tekijälle. Toinen jatkotutkimusehdotus olisi tutkimus, jossa seurattaisiin pidemmällä aikavälillä suositusten käyttöön ottamisen vaikutuksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistumiselle. Kunnan tai kuntien alkutilanteesta tarvittaisiin kartoitus, sekä mittarit, jolla voitaisiin mitata suositusten käytäntöön viemisen vaikutuksia kunnassa. Tässäkin ehdotuksessa vaatimuksena olisi esimerkiksi useamman kunnan sitoutuminen pitkäjänteiseen kehittämistyöhön.

Lähteet

Aaltola J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Aluehallintovirasto n.d.. Nuorisotyö kunnissa. Aluehallintovirasto. Viitattu 14.12.2024. <https://avi.fi/tietoa-meista/tehtavamme/opetus-ja-kulttuuri/nuorisotoimi/nuorisotyokunnissa>

Aluehallintovirasto 2025. Kunnallisen nuorisotyön aluekoordinaatio. Viitattu 28.10.2025. <https://aviavustukset.fi/kunnallisen-nuorisotyon-aluekoordinaattorit/>

Arene 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Viitattu 31.12.2024. <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>

Chauke, T. A., & Kakuru, D, 2025. Professionalisation of youth work: unleashing barriers towards this goal. *International Journal of Adolescence and Youth*, 30(1). Viitattu 16.3.2026. <https://doi.org/10.1080/02673843.2025.2564751>

Cederlöf P. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 6.1.2026. https://www.humak.fi/wp-content/uploads/sites/26/2015/09/nuorisotoimet_cederlof_2007.pdf

Euroopan komissio 2001. Euroopan komission valkoinen kirja - EU:N nuorisopolitiikan uudet tuulet. Viitattu 5.1.2025 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a3fb3071-785e-4e15-a2cd-51cb40a6c06b/language-fi>

Erto 2024. Jopa yli 1000 työntekijän vähennys sosiaalialan järjestöihin. Mediatiedote 5.11.2024. Viitattu 5.1.2026. <https://www.erto.fi/ajankohtaista/jopa-yli-1000-tyontekijan-vahennys-sosiaalialan-jarjestoihin>

Futures of Youth Work. MOVIT, 1000 Ljubljana, Slovenia, 2024. Gisele Evrard, Darko Marković, Özgehan Şenyuva and Aleksandra Szymczyk. Viitattu 19.11.2025. https://www.eayw.net/wp-content/uploads/2025/01/FOYW-research-report-2024_one-pager-FINAL-incl-ISBN.pdf

Heikkinen S. 2022. Kestävää yhteistyötä Yhteistyönkehittäminen lisälmen nuorisopalveluissa. Yhteisöpedagogi AMK. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 13.12.2024. <https://www.theseus.fi/handle/10024/750587>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Jyväskylä: Tekijät ja Kirjayhtymä Oy.

Hujala A. & Taskinen H. 2020. Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Tampere: University Press 2020.

Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. 2020. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0. (Diak opetus, 7). Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.10.2024. <https://libguides.diak.fi/c.php?G=670543&p=4760642#kvali>.

Isoherranen K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Vantaa: WSOY.

Järvensivu, Timo 2019. Verkostojen johtaminen – Opi ja etene yhdessä. Suomi: Books on Demand.

Kananen J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Tekijät ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kuntakimpat-hanke n.d. Jelppiverkko. Viitattu 5.1.2025. <https://jelppiverkko.fi/fi/tietoa-meista/jelppiverkon-hankkeet/kuntakimpat>

Kuntalaki 10.4.2025/410. Viitattu 8.12.2025. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/410#part_1__chp_2__sec_7

Kuntaliitto. Nuorten hyvinvointi – nuoret ja nuorisotyö kunnassa. Viitattu 27.10.2025. https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Nuorten%20hyvinvointi%20ja%20nuorisoty%C3%B6_p%C3%A4%C3%A4tt%C3%A4j%C3%A4materiaali.pdf

Kuntaliitto 2024. Kuntien talousnäkymät heikkenevät nyt jyrkästi - verotus uhkaa kiristyä joka toisessa kunnassa. Kuntaliitto. Viitattu 30.12.2024. <https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2024/kuntien-talousnakymat-heikkenevat-nyt-jyrkasti-verotus-uhkaa-kiristya-joka-toisessa>

Lange & Waring, 2019. The Science of Cooperation - Psychology provides new insights into collective action. NCBA CLUSA. Viitattu 6.3.2025. <https://ncbaclusa.coop/journal/2019/summer/the-science-of-cooperation/>

Lasten ja Nuorten säätiö, Tieto & Tulevaisuuskoulu 2019. Suomi vuonna 2050 – millaiseen tulevaisuuteen nuoret uskovat? Viitattu 2.1.2024. <https://nuori.fi/wp-content/uploads/2020/08/Suomi-vuonna-2050-1.pdf>

Lasten ja Nuorten säätiö 2021. Selvitys: Maailma 2050 nuorten kirjoittamana. Viitattu 11.12.2024. <https://nuori.fi/selvitys-maailma-2050/>

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. Viitattu 8.12.2025. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2007/417#chp_3__sec_11

Lind K. n.d. Nuorisovaltuustojen tulevaisuus vuonna 2040. Tuloksia ja skenaarioita nuorisovaltuustojen e-Delfoi-paneelista. Osaamiskeskus Kentauri. Viitattu 17.11.2024. https://kentauri.fi/wp-content/uploads/2024/03/Kimmo-Lind_Tuloksia-ja-skenaarioita-eDelfoi-paneelista.pdf

Lätti R., Malho M., Rowley C. & Frilander O. n.d.. Skenaarioiden tarkentaminen tulevaisuustalukkomenetelmällä. Julkaisussa II Tulevaisuudentutkimuksen menetelmiä. Mahdolliset tulevaisuudet ja skenaariot. Viitattu 13.12.2024. <https://tulevaisuus.fi/wp-content/uploads/2022/03/tva-1-2022-latti-et-al.pdf>

Malm K. 2021. ”Parempi vaihtoehto kuin 80-luvun Suomi”? Nuorisotyön tekijät, paikat ja ympäristöt vuonna 2035. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 30.12.2024. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/573023/Parempi-vaihtoehto-kuin-80-luvun-Suomi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Maijala, Heini & Haikara, Pirkko 2014. Kumppanuuskäsikirja: näkökulmia monitoimijaisen yhteistyön kehittämiseen. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisu A. 8:2014. Viitattu 10.10.2025. http://www.socom.fi/wp-content/uploads/2015/06/kumppanuuskasikirja_netiversio.pdf.

Matilainen M. 2020. MONIALAISEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN Vantaan nuorisopalveluiden toimijoiden näkökulma. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 2.1.2024. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/300555/Matilainen_%20Mirka.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Nuorisoala ry n.d.a. Meistä. Nuorisoala ry. Viitattu 1.1.2025. https://nuorisoala.fi/meista/nuorisoala_ry/

Nuorisoala ry n.d.b. Nuorisoalasta ja nuorisotyöstä. Viitattu 5.1.2026. <https://nuorisoala.fi/vaikuttaminen/nuorisoala/>

Nuorisoala ry 2025. Mitä kuuluu nuorille ja nuorisoalalle? – Vuosikatsaus 2025. Viitattu 10.10.2025.

<https://nuorisoala.kuvat.fi/kuvat/Julkaisut/Katsaukset+%E2%80%93+Mit%C3%A4+kuuluu+nuorille+ja+nuorisoalalle/vuosikatsaus+2025+-+mit%C3%A4+kuuluu+nuorille+ja+nuorisoalalle.pdf>

NUORI2025 ohjelmataulukko, 2025. Nuorisoala ry. viitattu 15.2.2025. <https://nuorisoala.kuvat.fi/kuvat/Nuorisoalan+materiaaleja/NUORI2025+%E2%80%93+valtakunnalliset+nuorisoty%C3%B6n+p%C3%A4iv%C3%A4t/NUORI2025+ohjelmataulukko.pdf>

Nuorisolaki 21.12.2016/1285. Viitattu 2.1.2025. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Opetus- ja kulttuuriministeriö, n.d. Nuorisotyön valtion rahoitus. Viitattu 8.12.2025. <https://okm.fi/nuoriso/rahoitus>

Polytechnique Insights, 2023. The scenario method: an aid to strategic planning. Viitattu 6.3.2025. <https://www.polytechnique-insights.com/en/columns/society/the-scenario-method-an-aid-to-strategic-planning/>

Puusa A. & Juuti P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Tallinna 2020: Gaudeamus Oy.

Rantala T. & Valkama J. 2012. Erilaiset yhdessä. Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry:n historia 1992–2012. Helsinki: Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. Viitattu 2.1.2025 <https://nuorisoala.kuvat.fi/kuvat/Julkaisut/Allianssin+historia/allianssi-historia.pdf>

Rubin A. 2014. Skenaariot. TOPI Tulevaisuuden tutkimuksen oppimateriaalit. Viitattu 27.11.2025. <https://tulevaisuus.fi/keskeisia-metodeja/skenaariot/>

Rumping, S. M., 2021. “Collaboration of Youth Social Work Professionals with Partners” Viitattu 26.11.2025. https://pure.hva.nl/ws/portalfiles/portal/30377387/Rumping2021_Article_CollaborationOfYouthSocialWork_2_.pdf

Sitra 2020. Megatrendit 2020. Sitran selvityksiä 162. Viitattu 30.12.2024. <https://media.sitra.fi/2019/12/15143428/megatrendit-2020.pdf>.

Sonneveld, J., Metz, J., Manders, W. et al, 2022. The Contribution of Professional Youth Work to the Personal Development and Social Participation of Socially Vulnerable Youngsters: A Dutch Longitudinal Cohort Study. Child Adolesc Soc Work J 39, 361–373. Viitattu 16.3.2026. <https://doi.org/10.1007/s10560-021-00765-w>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste. ISSN=1798-5137. 2019. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 10.10.2025. https://stat.fi/til/vaenn/2019/vaenn_2019_2019-09-30_tie_001_fi.html.

Tietosuojalaki 5.12.2018/1050. Viitattu 31.12.2024. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050>

Tilastokeskus. Väestö iän ja sukupuolen mukaan eri vuosien väestöennusteissa, koko maa -tilastot. Viitattu 27.11.2025. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaenn/statfin_vaenn_pxt_128t.px/

Tilastokeskus 2024a. Nykyisen tasoinen nettomaahanmuutto ylläpitäisi väkiluvun kasvua. Tilastokeskus. Viitattu 1.1.2025. <https://stat.fi/julkaisu/cln1i9lg94af80bw1rxn0njfg>

Tilastokeskus 2024b. Vain harvassa kunnassa syntyy enemmän asukkaita kuin kuolee 2040-luvulla. Tilastokeskus. Viitattu 1.1.2025. <https://stat.fi/uutinen/vain-harvassa-kunnassa-syntyy-enemman-asukkaita-kuin-kuolee-2040-luvulla>

Toikkanen, P. 2023. Tulevaisuuden näkymät järjestötyössä. Osana yhteistä ratkaisua Oy. Viitattu 5.1.2026. <https://mailchi.mp/7a66d5bcab30/tnj3tulokset>

Tullila M. 2025. Kumppanuuksien kannoilla, Nuorisolan yhteistyön edistäminen Helsingissä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 5.1.2025. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/880186/Tullila_Mika.pdf?sequence=2

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje: tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Helsinki: tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 15.12.2024. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

UNICEF. 2025. A Primer: Foresight for Children's Futures. Viitattu 26.11.2025. https://www.unicef.org/innocenti/media/10321/file/UNICEF-Innocenti-Child-Foresight-Primer-Report-2025.pdf?utm_source=chatgpt.com

Valtiovarainministeriö 2023. Kuntatalousohjelma vuosille 2024–2027. Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2023:70. Helsinki: Valtiovarainministeriö. Viitattu 15.12.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165187/VM_2023_70.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Vilka H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä – ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Vilka H. Tutki ja kehitä. 2025. 16., uudistettu painos. Jyväskylä: Santalahti-kustannus.

Verke 2019. Mitä nuorisotyön tulisi tietää? Havaintoja teknologisoituvasta maailmasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 5.1.2026. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2025/03/2019-Mita-nuorisotyon-tulisi-tietaa-havaintoja-teknologisoituvasta-maailmasta.pdf>

Yle 2024. Hallitus leikkaa kolmanneksen sote-järjestöjen avustuksista – Mieli ry:n toiminnanjohtaja: ”Seuraukset ovat tuhoisia”. Yle-uutiset. Viitattu 15.5.2025. <https://yle.fi/a/74-20085202>

Youth Worker Interactions with Other Sectors: Better understanding multi-agency working to support young people, 2025. GOV. UK. Viitattu 15.3.2026. <https://www.gov.uk/government/publications/youth-worker-interactions-with-other-sectors-better-understanding-multi-agency-working-to-support-young-people/youth-worker-interactions-with-other-sectors-better-understanding-multi-agency-working-to-support-young-people>

YOUTH WORK IN THE SPOTLIGHT. Guide to Recommendation CM/Rec(2017)4 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member States on youth work. Viitattu 26.11.2025. <https://okm.fi/documents/1410845/5384011/Youth+work+in+the+spotlight+Guide+to+Youth+Work+Recommendation/6ed2d3b7-cc21-230f-cdac-0faace652194/Youth+work+in+the+spotlight+Guide+to+Youth+Work+Recommendation.pdf>

Liite 1 Haastattelukutsu

Nuorisoala ry:n verkkosivuilla sekä Nuorisoala ry:n uutiskirjeessä julkaistava uutinen:

Otsikko: ”Nuorisoalan tulevaisuusskenaario pienissä kaupungeissa 2035: Nuoret vähenee, resurssit vähenee – suosituksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistamiseen.” Kutsu haastattelututkimukseen.

Hei nuorisotyön toimija! Onko sinulla ajatuksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyöstä yli organisaatio- ja kuntarajojen? Kiinnostaako valmistautuminen erityisesti pienten kaupunkien tulevaisuusskenaarioon valmistautumiseen, jossa nuorten määrä sekä nuorisotyön resurssit oletettavasti vähenevät tulevina vuosina?

Etsin haastateltavia tutkimukseeni, jonka tarkoituksena on selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat nuorisoalan toimijoiden (kunta, seurakunta, järjestöt) yhteistyöhön. Haastattelut ovat osa opinnäytetyötäni ”Nuorisoalan tulevaisuusskenaario pienissä kaupungeissa 2035: Nuoret vähenee, resurssit vähenee – suosituksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistamiseen.” Opinnäytetyön tavoitteena on nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistuminen. Tavoitteena on myös ennakoida yhtä nuorisoalan tulevaisuusskenaariota.

Haastateltavana saat haastattelukysymykset sähköpostitse itsellesi ennen haastattelun toteuttamista. Haastattelussa pyritään saamaan vastauksia siihen, mitkä ovat esteenä tai haasteena nuorisoalan toimijoiden yhteistyölle, mitkä asiat edistävät nuorisoalan toimijoiden yhteistyötä ja mitä mahdollisuuksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyö tarjoaa.

Osallistumiseen haastatteluun on erittäin tärkeää, koska tutkimuksen onnistumiseksi nuorisoalan ammattilaisilta kerättävä kokemustieto on keskeistä onnistuneiden suositusten luomisessa. Yksilöhaastattelut tullaan tekemään touko-kesäkuussa 2025 Microsoft Teams-yhteydellä. Osallistuminen on luonnollisesti vapaaehtoista ja osallistujalla on täysi oikeus peruuttaa antamansa suostumus tutkimukseen osallistumisesta, milloin tahansa seuraamuksitta ja syytä ilmoittamatta. Haastattelu kestää noin 30-45 minuuttia ja haastattelu nauhoitetaan haastateltavan luvalla.

Toteutan opinnäytetyöni osana Turun ammattikorkeakoulussa suorittamaani ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Opinnäytetyöni ohjaaja tulee Turku AMK:sta. Tutkimuksessa huolehditaan aineiston tietoturvalisesta säilyttämisestä, ja pääsy aineistoon on ainoastaan opinnäytetyöntekijällä. Tutkimuksen aineisto hävitetään opinnäytetyöraportin valmistuttua, kuitenkin viimeistään 31.12.2026. Haastattelun tulokset tullaan raportoimaan niin, ettei yksittäinen haastateltava ole tunnistettavissa tuloksista. Tietosuojaseloste on luettavissa ilmoittautumislinkin takana.

Jos haastatteluun ilmoittautuu useampia kiinnostuneita, kuin on mahdollista tämän tutkimuksen puitteissa toteuttaa, tullaan haastatteluun valitsemaan osallistujat seuraavin perustein: monipuolinen työkokemus eri organisaatioista haastateltavien välillä, maantieteellinen hajonta valtakunnallisesti haastateltavien työpaikan sijainnin

mukaan (maakunnittain) sekä monipuolisuus haastateltavien urapolkujen erilaisissa vaiheissa. Tavoitteena on lisäksi saada haastateltavaksi erityisesti pienissä kaupungeissa työskenteleviä. Mikäli valinta ei kohdistu teihin, tulen olemaan tästä teihin yhteydessä sähköpostitse 15.6.2025 mennessä.

Tämän linkin kautta pääset ilmoittautumaan haastateltavaksi: (LINKKI)

Vastaa mielelläni mahdollisiin lisäkysymyksiin.

Osallistumisestanne kiittäen

Johanna Mäkinen
Sosionomi YAMK, Turun ammattikorkeakoulu
johanna.makinen@edu.turkuamk.fi

Liite 2 Haastatteluun ilmoittautuminen ja suostumus

Ilmoittautuminen tutkimushaastatteluun

(Google Formsilla luotu kysely)

Tällä lomakkeella ilmoittaudut haastateltavaksi Sosionomi YAMK opiskelija Johanna Mäkisen tekemään tutkimushaastatteluun, joka on osa ”Nuorisoalan tulevaisuusskenaario pienissä kaupungeissa 2035: Nuoret vähenee, resurssit vähenee – suosituksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistamiseen” -opinnäytetyötä. Tässä kyselyssä kerättyjä henkilötietoja käytetään hyödyksi rekrytointivaiheessa. Lisätietoa: [tietosuojaseloste](#)(hyperlinkki)

Etu- ja sukunimi: _____

Sähköpostiosoite: _____

Kokemus työvuosina nuorisotyöstä:

Alle vuosi ()

1-5 vuotta ()

6-10 vuotta ()

11-20 vuotta ()

yli 20 vuotta ()

Minkä maakunnan alueella työskentelet: _____

Mikä on työntekokuntasi asukasluku:

Alle 15 000 ()

15-20 000 ()

20-30 000 ()

30-40 000 ()

yli 40 000 ()

Työskentelen / olen työskennellyt seuraavien organisaatioiden nuorisotyössä:

kuntaorganisaatio ()

seurakunta ()

3. sektori ()

muu, mikä? _____

Missä vaiheessa urapolkua olet tällä hetkellä:

Työntekijä ()

Keskijohto ()

Ylin johto ()

muu, mikä? _____

- () Olen saanut riittävästi tietoa opiskelijan (Johanna Mäkinen) opinnäytetyöstä ”Nuorisoalan tulevaisuusskenaario pienissä kaupungeissa 2035: Nuoret vähenee, resurssit vähenee – suosituksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyön vahvistamiseen”, ja siitä tietoisena suostun haastateltavaksi.
- () Olen lukenut tietosuojaselosteen (hyperlinkki) ja hyväksyn henkilötietojeni käytön siinä kuvatuilla tavoilla

Kiitos ilmoittautumisestanne. Teihin ollaan yhteydessä sähköpostitse mahdollisimman pian haastattelun ilmoittautumisajan (30.4.2025) päätyttyä, kuitenkin viimeistään 15.6.2025.

Liite 3 Haastattelukysymykset

1. Kokemus työvuosina nuorisotyöstä?
2. Missä kunnassa työskentelet?
3. Työskentelen / olen työskennellyt seuraavien organisaatioiden nuorisotyössä:
 - a. kuntaorganisaatio
 - b. seurakunta
 - c. 3.sektori
 - d. muu, mikä? _____
4. Missä vaiheessa urapolkua olet tällä hetkellä:
 - a. työntekijä
 - b. keskijohto
 - c. ylin johto
 - d. muu, mikä? _____
5. Mitkä ovat esteenä tai haasteena nuorisoalan toimijoiden yhteistyölle?
6. Mikä edistää nuorisoalan toimijoiden yhteistyötä?
7. Mitä mahdollisuuksia nuorisoalan toimijoiden yhteistyö tarjoaa?
8. Mitä tulisi (konkreettisesti) tehdä, jotta organisaatio- ja kuntarajat ylittävään yhteistyöhön päästään?